ROGATIEN FAURRES.

SKƐNDER BEU

OSE

HERO-I CQIPƐTAR

DRAMƐ ISTORIKE MBƐ 4 AKTE

Ngarɛ mbɛ 1440 mbas Kriɕtit.

SOFJE
E jep đe e ɕtyp ɕtypɛɕkroŋa ɕqipe „Mbrođɛsija"
Kristo Luarasi, Ulitsa Tsar Simeon 60.
1912

BKSH

DRAFT

PAST

BKSH

Rogatien Faurrès

SKƐNDER BEU

OSE

HERO-I CQIPƐTAR

Pɛrkɑ̂yem nga frenɡiɕtja
prej **T.**

Punuar ndɛ ɡuhɛ ɕqip
prej **Risto Dedes.**

Dramɛ istorike mbɛ 4 akte

Ngarɛ mbɛ 1440 mbas Kriɕtit.

SOFJE
E jep ɑ̂e e ɕtyp ɕtypɛɕkroŋa ɕqipe „Mbroɑ̂ɛsija"
Kristo Luarasi, Ulitsa Tsar Simeon 60.
1912

BKSH

Herɛzit e Dramɛs.

Skɛnder Beu (Ose Ferq Kastrioti), prens i Cqipɛtarɛvet, 36 vjetɛɕ.
Amesi, nip i Skɛnder Beut, 12 vjetɛɕ.
Moisiu, kuɕɛrin i Skɛnder Beut.
Murati, Suλtan i Tyrqisɛ, 36 vjetɛɕ.
Hynjaði (Jan-Korvin-i), prens i Transiλvaniɛs, kryeuɕtar poλonez.
Jan Kapistrani, mungar i trupit uɕtɛror tɛ-Cɛnt-Frengiskut, delegat i Papɛs.
D' Obysoni (Pjetri), kaloreɛ i Rodɛs.
Ariamniti, } Zotnij ɕqiptarɛ.
Dukagini, }
Aleksi, bir i Ariamnitit, 12 vjetɛɕ.
Tamisi, ofiqal plak ðe mik i Skɛnder Beut.
Jonimi, uɕtar serb, rop i Muzaɕit.
Hi plak, at' i Jonimit.
Hi Djal, bir' i Jonimit,
Muzaɕi, ofiqal tyrk, ɕkroɳɛs i Muratit.
Ipeɕkvi i Krujɛs.
Sundimtari tyrk i Krujɛs.
Hi Paɕɛ.
Dy kaloreɛ tɛ Cejt-Janit.
Hi Ofiqal Tyrk.

Jeniçeret, Zotnij Cqiptarɛ, Heres E Fɛmije Tɛ Lauzit Cqiptar, Robɛn.

Akti i-parɛ ndɛ ɕeɕt tɛ pɛrboteɕɛm tɛ Krujɛs, i-dyti ndɛ tendɛt tɛ Skɛnder Beut pɛrpara Krujɛs; i-treti ndɛ tendɛt tɛ Muratit ðe akti i-katrɛtɛ ndɛ kiɕɛt tɛ-maðe tɛ Krujɛs.

Skɛnderbeu ose Hero-i Ɋqipɛtar.

Akti i parɛ.

Θeatra na ɛpɛrfaqeson ɲi ɛɛɛ tɛ pɛrbotɛɛɛm ndɛ Krujɛ; mbɛ tɛ majtɛt faqen e pɛrjaɛtme tɛ kryekiɛɛs; mbɛ tɛ djaðtɛt ɲi krua.

BAƆKɆNDEJA I.

Ili ofiqal tyrk. — Ariamniti. — Aleksi. — Tre zotnij Ɋqiptarɛ. — Ili lodrɛ tyrke. — Burra e fɛmij tɛ lauzit Ɋqiptarɛ. — Ɓe dy ruejtɛs tyrq.

(Me tɛ ngritun napa e scenɛs, lodra nis e bije me ɲi tɛ ranɛ tɛ pa-prajtun).

Ofiqali — (dyke kɛnduam me zâ tɛ-naltɛ):

„Urðeni i Paɛɛs sundimtar mbɛ kriɛtenɛt e Krujɛs:

„Artikuλi I — Mbaskɛndaj tɛ kriɛtenɛvet nuk do t' u jepet lejɛ pɛr miɛ e venɛ. Aji qi ka me u ðanɛ, sundimtarit ka me i paguam ar e flori si-ɲi-ɲi me randesinɛn e miɛit e tɛ venɛs.

„Artikuλi II. — Çdo i-kriɛtenɛ âɛt i penguam ndɛ tɛ mbuɛunit ujɛ prej ɲi kroji tɛ pɛrgiðɛɛɛm. Ky ujɛ, me tɛ prekmen, ose vetem me tɛ afruemit e tɛ-kriɛtenɛvet ka me qenɛ i pugamɛ pɛr besɛtarɛt e-vɛrtetɛ. Sot e mbaskɛndaj kɛta nuk do tɛ pɛrdorin veç ujit tɛ lumit.

„Artikuλi III. — Çdo i-kriɛtenɛ kryengritɛs do tɛ robnohet e do tɛ pɛrdoret pɛr punɛt e pɛrbotɛɛme. Çdo i-kriɛtenɛ qi ɡindet me armɛ nɛ dorɛ do tɛ dɛnohet pɛr vdekje.

„Artikuλi IV. — Çdo ditɛ mbɛ 4 orɛ mbas dreke, ndɛ kɛt ɛɛɛ, kanɛ me pasun tɛ drejtɛ ɡiðɛ ata qi kanɛ noɲi tɛ qame kundɛr tɛ-kriɛtenɛvet.

„Artikuλi V. — Çdo i-krishtenë qi beton mb' emënin e Muhametit âsht i-zanë besë ndë fjalët, ðe me këtë, âsht i dlirun nga giðë artikujt e këti urðëni qi u-përmendën mâ sipër.

„Përendia vetëm âsht i madh ðe Muhameti âsht profiti i 'tij!" (Lodra bije përsëri. Ni ruejtës, ngit çpaλimin ndë faqet të parë të murit, mbë të djathtët. Ofiqali del me ruejtësit e me lodrën).

BACKËNDEJA II.

Po Ata, Përveç Ofiqalit, Lodrës ðe Ruejtësvet.

(Lauzi i afrohet çpaλimit).

Ariamniti. — Ç' i kemi bamë ne fuqimadhit Perëndi?

Aleksi. — Ati im! . . .

Ariamniti. — Ka ni-zet vjet biri im vuejtjet t' ona sa mâ vijnë madhohen e shohen!

Aleksi. — Tyrqit a nuk kanë qenë giðëmotin të-zot't e Qipnies?

Ariamniti. — Ka ni-zet vjet, kur atëherë i-ynë jetonte fatmirë ndën sundimin e t' urtit e shpresëtarit mbret Jan Kastriotit; por, për fat të keq Tyrqit, kërjo *kolerë* e botës pushtuen fat-ziun atëherë t'onë ndën komandën e gaksorit t'egër Muratit I. U-mundëm, me qenë qi ishim të pakë fare, ðe jo aqë të fortë qi të mund të qindrojshim ndë baλ t' ushtriavet të 'tij të-panumëruame; kryeqyteti i ynë u-pushtue! Mbreti u-shternguë t' i lâjë Suλtanit giðë ðesaret e veta, u-detyrue t' i paguje ðjetë-mijë dukate për mot ðe t' i japi penk tre bijt e 'tij: *Kostandinin, Reposqin* eðe *Jorgin* nant vjetësh. Mbassi shkuen dy vjet, mbreti i ynë vdiq nga ëëënia e ç' athere as ni s' ka ndiguam të flitet për bijt e 'tij. (Me ëëënië të madhe e mbas ni pushimi). Druej-se ðe ata do të kenë vdekun!...

Aleksi. — Por si pra, a s' kemi me pasun mâ shpëresë?

Ariamniti. — As pakë! Nuk na mbetet mâ veç se me vdekun të mjerë si mos mâ keq.

Aleksi. — Më muer unia ati im.

Ariamniti. — Unië!.. Aleksi im!... Ni herë yt-atë ishte i-fortë e i-pasun; ndeja e 'tij ishte ni paλat madhështor; më-

saʎa e 'tij ɢtroheɢ me ɡeʎɛ mâ tɛ zɡeđuna e mâ tɛ rraʎa, por sot aji, qi e đɛrrasin ende Zotnia Ariamnit, kur ndiɡon zanin e kumonɛs, âɢt i-ɢtɛrnɡuam tɛ vejɛ e tɛ kɛrkojɛ lɛmoɢɛn e ŋanit e t'jetɛrit!... O Zot!,.. Nuk âɢt turp e poɢtɛniɛ pɛr mue tɛ ndejɛ dorɛn ndɛ lɛmoɢɛn e Ipeɢkvit!

Aleksi. — S' kam uniɛ mâ ati im.

Arimniti. (me vehtet). — Jam ati i 'tij; duhet tɛ pɛrpiqem tɛ mos i lâ ɡâ tɛ-mêtɛ!

(Tɛ kriɢtenɛt ndiɡojnɛ zanin e kumonɛs đe mbɛliđen pɛrpara kryekiɢɛs).

BAƆKƐNDEJA III.

Tɛ Parɛt, Ipeɢkvi, Dy Fɛmij.

Aleksi. — Ndaɢti o im atɛ arrini koha qi vjen ipeɢkvi me na prumɛ bukɛ.

(Ipeɢkvi vjen nɡa an' e djađtɛ; dy fɛmij i ɢkojnɛ pɛrpara dyke mbajtun nɡa ŋi koɢ bukɛ).

Ipeɢkvi — Ejani fɛmijɛt e mij, le tɛ lavdurojmɛ e tɛ bekojmɛ tɛ mađin Perɛndi qi ŋef, peɢon e numɛron vuejtjet t' ona! ɢikoni sa hes' e-mirɛ. Perɛndia s' na ka lânɛ fare! Merrni zoti Ariamnit kɛt koɢ e ndihmɛni t' ja u pɛrndajɛ kɛti lauzi.

Aleksi. — Oh! sa hesɛ pasɛka (dyke marrɛ). Falemi nderjes ati im!

Ariamniti. — Qoftɛ nderja e Perɛndiɛs biri im. (Pɛrndan bukɛ lauzit).

Aleksi. — Por, Ipeɢkvi ku munt tɛ ɡejɛ ditɛ pɛr ditɛ kaqɛ hesɛ sa qi t' uɢqejɛ ɡiđɛ kɛtɛ ŋerɛziɛ?

BAƆKƐNDEJA IV.

Tɛ Parɛt, Moisiu, Tamisi, Amesi.

Amesi. Cilɛt janɛ Tamis kɛta ŋerɛs tɛ-mbɛleđun pɛrpara kɛsaj faltoreje?

Tamisi. — Kɛta o prens Ames janɛ ɢqiptarɛ tɛ kriɢtenɛ.

Amesi. — A e ŋef ti kɛt plak qi po u jep lɛmoɢɛ?

Tamisi. — Ky âɕt ɕejti ipeɕkv' i Krujɛs.

Amesi. — Por ky Ɔqiptar qi duket i veɕun mâ mirɛ nga tɛ tjerɛt?

Tamisi. — Ky âɕt zoti Ariamnit tɛ cilit ne jemi tɛ detyrueɕɛm t' i japim letrɛn e unɡit t'uej.

Moisiu, (veçan). — Ariamnitit ɳi letrɛ nga Skɛnder beu! O fat! Si do me qenɛ ti po nis me mɛ ndɛnqeɕun! Sa ɕkake fajɛsimi kundrɛ Muratit kɛti far' e fisi tɛ mɛniɕɛm! Lë tɛ ɕohim.

Ipeɕkvi, (tɛ-kriɕtenɛvet). — Unɛ o fɛmijɛt e mij ju kiɕjam pregatitun miɕ e venɛ; por, erâɛn uɕtarɛt e sundimtarit e m' i mueren.

Tɛ Ɽidɛ, (murmurimɛ e pɛrɡidɛɕme). — Biɕat!.... Tiranɛt!..

Ipeɕkvi. — Mos murmurisni bijt e mij, besoni vetɛm, se buka jonɛ e âjeɕtɛ e bekuame prej Perɛndiɛs, ɕtatnavet t'onɛ ka me i âanɛ mâ tepɛr fuqiɛ se ɡeÅɛt e mira.

Ariamniti. — Mirɛ, po na âɕt ndaluam ujɛt e kronevet.

Tɛ Ɽidɛ. — Ujɛt e lumit âɕt i-keq.

Ipeɕkvi. — SieÅ-mɛ-ni kɛtú ng' aji ujɛ, se do tâ beɕkoj, e ndɛ qoitɛ se ju keni besim mbɛ feɛn e Profit Eɳs, Perɛndia do tâ bajɛ tɛ-paɕtɛr e tɛ-mirɛ âe pɛr ne do tɛ jetɛ ɳi mirɛ-bamɛ

(Dalin dy femijɛ me ɕtamba).

Tamisi. — Qe zoti Ariamnit, ɳi letrɛ pɛr ju.

Ariamniti. — Kuɕ âɕt ky uɕtar i-vjeter?... Mɛ ngan sikur e kam pasɛ pamɛ.

Moisiu. — Tɛ ɕofim. (Dy fɛmijɛt kɛdehen e venɛ tek Ipeɕkvi, i cili bekon ujɛt, âe mbasandaj ja u pɛrndan ɡidɛ ɳerɛsvet; lauzi pi ujɛ).

Ariamniti, dyke kɛnduam letrɛn veçan. — Tɛ faluna prej Skɛnder Beut, Ariamnitit âe ɡidɛ Ɔqiptarɛvet.

„VeÅezenit e mij,

„Po ju çoj t' im nip Amesin, tɛ birin e t' im veÅaj Reposqit, ndɛn uâɛhekjen e kuɕrinit t' em Moisiut, e tɛ Tamisit, ɕɛrbɛtor tɛ vjeter tɛ atit t' em. Prit-i-ni mirɛ pɛr kujtim

tɛ liðjes sɛ-vjetɛr tɛ dy ɕtɛpiavet t'ona. Ɔpresoj se me anɛ tɛ kɛtyneve kam me marrɛ vɛɕt nevojat, pregatitjet, dɛɕirat ðe planet t'ueja. Kini ɕpɛresɛ, ju dua me giðɛ zemrɛ.

„Ƭerq Kastrioti, paɕa Skɛnder Bej".

Ariamniti, dyke ðanɛ letrɛn Aleksit. — Kɛndoje biri im. (Veçan). Kɛjo a munt tɛ jetɛ e vɛrtetɛ? Ƭergi rron ende, ðe ky djal âɕt i biri i Reposqit!.... (Tɛ kristenɛvet). Tɛ gɛzohemi Ɔqiptarɛ, se na mbeti brezi i mbretɛnvet t'onɛ: Ƭerq Kastrioti rron énde.

Tɛ Ƭiðɛ. — Ƭerq Kastrioti!....

Ariamniti. — Ɔpejto o Tamis tɛ na mɛsojɕ istoriɛn e 'tij e tɛ vɛλɛzɛnvet tɛ-vet.

Tamisi. — Kɛto munt t' i mɛsoni nga Moisiu ɕum mâ mirɛ.

Moisiu, me aɕpɛrim. — Falemi nderjes; mɛsoja vetɛ ndɛ tɛ pɛlqen.

Tamisi. — Mirɛ fort. A e dini ju se si u-mueren penk ata? Mjer! Konstandini vdiq por sa ɕkoi. Reposqi, vdiq mbas ɳi moti. Amesi, biri i 'tij, athere nuk iɕte mâ tepɛr sɛ pesɛ a gaɕtɛ muejɛɕ.

Amesi. — Mjeri unɛ! Qi nuk e ɳof fare!...

Tɛ Ƭiðɛ. — Amesi, i biri i Reposqit!

Ariamniti, veçan. — Ndaɕti pra ky âɕt i-vetɛmi qi do tɛ traɕɛgojɛ mbretniɛn e Ɔqipniɛs.

Ipeɕkvi, Tamisit. — Skɛnder Beu qyɕ e fitoi tituλin paɕa?

Tamisi. — Skɛnder Beu, dyke u-lindun dukeɕ qi do tɛ baheɕ ɳi luftɛtar i mað. Ju e dini se krahu i djaðtɛ i 'tij iɕte ɕɛɳuam me ɳi markɛ ɕpate. Tɛ-rinia, bukuria ðe çilɛsiɛt mendore e trupore tɛ 'tij, Muratit tɛ frikɕim i banɛ mjaft pɛrɕtypje. Suλtani dukeɕ sikur kiɕte ɳi simbaðiɛ tɛ veçantɛ mb' atɛ tɛ cilin e uɕqente ndɛrmjet Kacanɛvet (içogλan) qi mbante ndɛ paλat; athere iɕte 12 vjetɛɕ. Mbroðɛsiɛt e 'tij qenɛ aqɛ tɛ ɕpejta sa qi kur u-bâ 15 vjetɛɕ dinte me folun me ɳi lehtɛsiɛ tɛ maðe tyrqiɕten, arabiɕten, greqiɕten ðe sλavoniɕten.

Aleksi. — Katrɛ guhena pɛr tre vjetɛ!

Tamisi. — Kur u-bâ 18 vjetɛɛ hyni ndɛ uɛterist; nga foljet e 'tij me forcɛ e me ðeʌɛsiɛ iɛin tɛ kɛnaqun si uɛtarɛt aɛtû ðe fytyrɛ-vraẓeti Murat.

Moisiu, veçan. — Tɛ giðɛ, pɛrveç meje.

Tamisi. — Fuqia e 'tij trupore e mendore aqɛ e çudiçme e naltɛsonte pɛrherɛ ðe e daʌonte nga ɛokɛt e-vet.

Moisiu, veçan. — E naltɛsonte!

Tamisi. — Por me kaqɛ talenda tɛ bukura, kundrɛ ati nuk meheɛin kurrɛ ngacmimet e cmirit tɛ ɛpirtnavet tɛ-poɛtɛm.

Moisiu, veçan. — I ngrati!

Tamisi. — Tyrqit mâ tepɛr, me qenɛ qi nuk e durojɛin nderin, virtytɛn, mjeɛtɛrien e randɛsien tɛ ɳi Ɛqiptari tɛ-ri, u-pɛrpoqɛn ðe mâ ndɛ funt e fituen cmir-keqɛsien e Suʌtanit kundrɛ ati. Bɛ qyɛ athere jeta e kɛti prensi uɛtye aqɛ herɛ ndɛ rrezik sa munt tɛ ðoɛte ɳeriu se Suʌtani kɛrkonte humbjen e 'tij.

Moisiu, veçan. — Qyɛ nuk i ka qiʌuam!

Tamisi. — Ai herɛ, kur Suʌtani e vuni tɛ luftojɛ fiʌði kundrɛ ɳi gigandi scyð, Skɛnder Beu, koʌosin e pɛrplasi pɛrðê ðe me kɛt mɛnyrɛ vetɛm qe i zoti tâ ðyejɛ e tâ coptojɛ. Ai herɛ t'jetɛr prapɛ kur kiɛin arðun n' Adrinopojɛ dy Rus fisnikɛ ðe kɛrkojɛîn ndɛ ɛeɛ tɛ luftɛs katrɛ mâ trimat e Tyrqvet, Suʌtani u çoi po Kastriotin e-ri; Skɛnder Beu, nga kundrɛɛtarɛt e vet ɳanit i çau kryet ðe t'jetɛrin e ðyen pɛr mezi me dy tɛ-sjeʌme tɛ-vetɛme tɛ ɛpatɛs.

Tɛ Γiðɛ. — Fort mirɛ! fort mirɛ! i lumt!

Ipeɛkvi. — O Pɛrɛndi!...

Amesi. — Nga gɛzimi zemra po mɛ driðet!

Ariamniti. — Sa fuqiɛ!

Tamisi. — Kɛjo qiʌesɛ e bukur, Muratin e bani tâ ɛofi me sy tɛ-mirɛ ðe tâ emɛnojɛ sanẋak tɛ Jeniçɛrevet. Por anɛmikɛt e 'tij e kaʌɛzuan dyke ðanɛ se kiɛte marrɛ pjesɛ ndɛ ɳi baɛkɛbetim kundrɛ jetɛs sɛ Suʌtanit. Murati, pa-fajɛsimin e 'tij e provoi dyke e urðenuam tɛ luftojɛ kundrɛ ɳi luani.

Pɛr vetɛ-mprojtje, Skɛnder Beu kiɕte ŋi ɕpatɛ tɛ-vetɛme.

Biɕa tɛ cilɛn e kiɕin lânɛ dy ditɛ tɛ uniɕɛm, kur e pa qi po i afɛroheɕ, ulurini ðe tmeroi ɡiðɛ pamɛsit tɛ cilɛt u driðtuen e ngrijnɛ, Skɛnder Beu tek po i qindronte ɡak-ftofɛt, fɛt, luani vruʎoi kundrɛ ati, por me ŋi herɛ pɛrplaset pɛr-ðe pa u-lɛkundun as pakɛ. Cpata ʐytun feʎɛ iɕte ngulun ndɛ kryet t' egɛrsinɛs.

Ipeɕkvi. — S'munt i japim besim tɛ plotɛ kɛtyne farɛ ngarieve.

Moisiu, veçan. — Le tɛ dalim, po vuej tepɛr. (Mb' at çast ku del aji hyn Jani ðe qindron lark).

Ariamniti. — E ç' ðojɕin athere frikacɛt e tɛ-poɕtɛmit e 'tij cmir-kɛqij?

Tamisi. — Jo, kɛjo provɛ nuk mjaftonte...

Aleksi. — E mbasandaj?

Tamisi. — Kɛrkuen qi tɛ luftojɛ pɛrsɛri tɛ-nesɛrmet kundrɛ ŋi derri t' egɛr. Suʎtani e poltisi kɛrkimin e 'tyne. Ndɛ kɛtɛ pamje u-ɡint i ɡiðɛ qyteti i Adrinopojɛs. Kɛtɛ herɛ Skɛnder Beu si vegɛl qɛndrimi tɛ-'tij kiɕte ŋi ɕpatɛ tɛ-ɡatɛ: derri u-munt si luani. Pɛrŋiherɛ me poteren e duerpɛrpjekjevet tɛ lauzit pɛrzihet ŋi zân i-mbytun, ŋi ulurimɛ, ðe ɕofin ŋi ka t' egɛr qi huðet atje me vruʎɛ; vɛɕtrimet e 'tij t' egɛrta e tɛ tmerɛɕme liɕojɕin ɕkɛndia; nga fejɛt e ɡana tɛ hundɛs, dyke u-driðun i dilte ŋi avuʎ i-nxehtɛ; kambɛt e hekurta rrifɕin ðeun ðe ngiɕin pɛrpjetɛ ŋi reɛ pluhuni: „Ctɛpoi nga ðarku i 'tij" ðɛrrasin ruejtɛsit. Por as ŋi nuk rrehet ðe lauzi i-zemɛruam bɛrtet: „Traðɛtiɛ! traðɛti!"

Mbɛ kɛt mes kau ɕikon kundrɛɕtarin e-vet ðe i drejton kryet e brijt e 'tij tɛ frikɕim mbasandaj zbyðet disa hapa ðe vruʎon rrebɛt mbi anɛmikun e-vet i-cili me-ŋi-herɛ qaset mbɛ ŋ'anɛ ðe kau merr uðɛn pa ndoŋi dobiɛ.

Skɛnder Beu athere i vete pɛrmbrapa, ðe at minutɛ kur biɕa pɛrpiqeɕ tɛ kɛðeheɕ prapɛ mbi ɡurmat e saja, trimi burrɛ i lɛɕon qafɛs ŋi sjeʎje tɛ ɕpatɛs aqɛ tɛ-fuqiɕme sa qi i ndau kryet prej ɕtatit.

Tɛ Γiðɛ. — O fatbarðɛsiɛ!... E mpron Perɛndia!...

Tamisi. — Me kɛtɛ sjeʎje lauzi, çpaʎi me zâ tɛ naltɛ pa-fajɛsimin e 'tij ðe Suʎtani e pɛrɢɛndet me emɛnin e bukur: Skɛnder Bej.

Aleksi. — Por ç' âɢt do-me-ðanja e kɛti emɛni?

Tamisi. — Skɛnder Bej do-me-ðanɛ Zotnî Alɛksandɛr; ðe qi iɢte i-zoti pɛr kɛt tituʎ e dɛftyen ŋi sɛriɛ triomfeɢ mbi lauzin e Asiɛs e mbi kralin e Sɛrbiɛs tɛ cilɛt mbɛ ŋi-zet e sa lufta i ðeu e i vuni poɢtɛ pa u-plagosun kurrkundi me ndoŋi. Sot âɢt tetɛ qiʎometra lark qytetit t' uej dyke humbun randɛsiɛn e Hynjaðit, ðe dyke priɢun dy-zet-mijɛ ŋerɛzit e 'tij.

Ipeɢkvi. — Athere pra s' qenka mâ i-kriɢtenɛ?

BAɢKƐNDEJA V.

Tɛ Parɛt, Jan Kapistrani, duken pɛrŋiherɛ.

Jani. — Jo, nuk âɢt mâ i kriɢtenɛ aji qi lufton kundrɛ tɛ bijvet e mprojtɛsvet tɛ kiɢɛs.

Tamisi. — Mjer!....

Tɛ Γiðɛ. — Cili âɢt ky kɛʎoɣɛn? (mungar).

Jani, dyke ðanɛ Ipeɢkvit letrɛn e vulosun. — ɢifni Zotnij.

Ipeɢkvi. — Jani Kapistrani? Γunɛzoni miqt e mij! Ky ŋeri âɢt pɛrfaqesôŋɛs e ɢejtit-At ndɛ uɢtriɛt tɛ Kriɢtenɛvet. (Γunɛzojnɛ tɛ ɣiðɛ). Bekona, pɛrfaqesoŋɛs.

Jani. — Ju bekoj me emɛnit tɛ Perɛndiɛs e tɛ Papɛs (Ngrihen. Dyke folun me Ipeɢkvin pɛr Ariamnitin me zâ t' uŋɛt). A munt t' i zamɛ besɛ tɛ lɛɢojmɛ nɛ dorɛ kɛti zotniɛs fatin e kiɢɛs e tɛ atðeut?

Ipeɢkvi, me zâ t' uŋɛt. — E meriton. (Ariamnitit me zâ tɛ naltɛ). Zoti Ariamnit, dɛɢiron t' ju flasi pɛrfaqesoŋɛsi i Papɛs.

Ariamniti. — Jam ndɛn urðɛnin e Zotniɛs s' uej, Em-Zot.

Ipeɢkvi. — Le tɛ hyjmɛ ndɛ kryekiɢɛn t'onɛ tɛ ɢejtɛ e le t' i lutemi Perɛndiɛs pɛr ɢpɛtimin e atðeut (Hyjnɛ tɛ ɣiðɛ ndɛ kiɢɛ veç Janit e Ariamnitit).

BACKENDEJA VI.

Jani, Ariamniti.

Jani. — Zoti Ariamnit

Ariamniti. — Emzot.

Jani. — A keni pakɛ daɢuniɛ ndɛ zemrɛ t' uej pɛr atđeun e pɛr liriɛn?

Ariamniti. — Emzot, jam i-kriɢtenɛ.

Jani. — Po, si i kriɢtenɛ kɛto keni me i pasun tɛ-ɡiđa.

Ariamniti. — Iđɛniat e mija i di vetɛm Perɛndia!

Jani. — A kanɛ me daɢun zotnijɛt ɢqiptarɛ tɛ ndifin ndɛ pɛrpjekjet t' atyneve qi kanɛ arđun prej sɛ-largu t' ju ɢpɛtojnɛ?

Ariamniti. — A dyɢoni pɛr kɛtɛ ɡâ? Ne kemi me vdekun tɛ ɡiđɛ pɛr me ɢpɛtumɛ nga kɛjo zɡeđɛ.

Jani. — Ckoni pra e merruni veɢt me 'tá đe pɛr ŋi orɛ tɛ mɛ dɛfteni qɛʎimet t' ueja.

Ariamniti. — Pɛr ŋi orɛ. (Pɛrɢɛndet Janin me pɛruŋɛsiɛ đe hyn ndɛ kryekiɢɛ mb' at çast kur del Ipeɢkvi).

BACKENDEJA VII.

Jani, Ipeɢkvi.

Jani. — Hyniadin Perɛndia e ɢpɛtoftɛ!

Ipeɢkvi. — Em-zot mos âɢt i sɛmunɛ?

Jani. — Kemi brenge e iđɛnia tɛ mɛđa, o plak đe mbɛ kɛt mes ndofta do tɛ mađohen mâ tepɛr.

Ipeɢkvi. — Ç' doni me đanɛ me kɛto?

Jani. — Uɢtɛria e-kriɢtenɛ, ndođet nɛ orɛ tɛ-mbrapme.

Ipeɢkvi. — A âɢt e vɛrtetɛ?

Jani. — Mɛ tri herɛ qi mundɛn ʐeneralɛt e Suʎtanit, u-banɛ pɛr herɛn e-parɛ tɛ-zot't e Sɛrbiɛs, e-cila ka ŋi mot qi u-puɢtue prej paɢa Skɛnder Beut!

Ipeɢkvi, veçan. — I mjeri fe-mohoŋɛs!

Jani. — Hynjadi, dyke kuxuam prej qiʎesɛs sɛ-parɛ, đe arđjes tɛ ŋizet kalorɛsve tɛ Rodɛs ndɛn uđɛ-hekjen e trimit

tɛ-ri d' Obysonit, kujtoj qi do tɛ ɕkonte pɛrpara nger ndɛ kufit tɛ Ɋqipniɛs. Ɋpresonte se me tɛ afruemen e 'tij ju do tɛ ngriɕit flamurin e liriɛs e se dyke marrɛ ndihmɛ prej armavet tɛ tij kiɕit me ðyenɛ krejt zpeðɛn e Tyrqvet tɛ-pabesɛ. Ɋpɛresɛ e kotɛ! Ata mezi arijnɛ buzɛs sɛ Drinit ku u-prapsɛn prej ɳi uɕtrie dy herɛ mâ tɛ-maðe se e-jona. Ka ɳi muej qi ɡindemi mbaʎafaqe me anɛmikun ðe s' po mundim tâ tɛrhekim ndɛ marɛveɕje. Me ɡiðɛ kɛtɛ ʒeneral âɕt vetɛ Skɛnder Beu pɛr tɛ-cilin ðonɛ qi âɕt mjaft i-frikɕim.

Ipeɕkvi, me zemɛrim. Skɛnder Beu!

Jani. — Mbi fe-mohoɳesin qoftɛ ɡiðɛ fuqia e maʎkimit!....

Ipeɕkvi. — Oh! mos e maʎkoni; Suʎtani e keq-pɛrdori vɛrtet ndɛ vogɛliɛt tɛ tij, por aji âɕt zemrɛ-barðɛ. E di qi ka ndɛr ment ɕum kujtime tɛ s' amɛs.

Jani. — Oh! athere do tɛ vete te aji ðe ðom qi do tâ zbus me kujtimet e s'amɛs e me tablon e tɛ-kɛqiavet qi munt t' i bjeri atðeut tɛ-vet. (Ndigojnɛ muziken e kiɛɛs).

Ipeɕkvi. — Qe po nis kanga e hymnevet t'ona tɛ-ɕejtɛnueɕɛm. Le tɛ ɕkojmɛ ðe ne t' i lutemi Perɛndiɛs.

(Hyjnɛ ndɛ kiɛɛ; pɛrmbrenda ndigohet zani i hymnit. — Scena mbetet pa ɳeri nger sa kɛndohet ɡymɛsa e kangɛs qi ɛnohet mâ poɛtɛ.— Athere hyn Moisiu me ɳi fizionomiɛ tɛ pa qetɛ, ndalon ɳi herɛ e ndigon ðe mbasandaj kur kanga puɛon dal nga dal, kɛrkon mbɛ tɛ djaðtɛt e mbɛ tɛ majtɛt. Nuk flet nger sa mbarohet armonia e fundit).

(Kangɛ nxjerɛ nga *Guillaume Tell-i).*

Ɋqipnia o Zot po kɛrkon,
Anmiku tɛ ðyhet fare!
Mbi Tyj lauzi yt ende ɕpreson
Mbɛ ne l'ɕo hijen t'ande ɕpɛtimtare.

dy herɛ.

BAƆKPNDEJA VIII.

Moisiu.

Moisiu. — Ikɛn!... Ku janɛ?... Atje, pa dyɕim atje me tɛ-kriɕtenɛt. Dyke pritun ata, le tɛ pɛrmbɛɕtjeʎim kɛtɛ minutɛ mendimet t'ona. Skɛnder Beu âɕt i-pa qetɛ pɛr fatin e

Cqiptarevet. Aji me dergoi t' i deftej ketyneve dagunien e 'tij, t'ju vertetoj perkugtien e çpaλimit të 'tij mb'atâeun e vet âe degiren qi ka per me i fatbarâesuam. Aji do qi kur të keâehem, t' i jap ηi λogarie të drejte të lauzit të Cqipnies. Por ç'do me âane kejo livizje?... Letra e 'tij pike-separi nuk me deften fare mire qeλimet e mpgehta të 'tij!". Jo, nuk rrehem, fronin e Cqipnies, per vehten e 'tij e ka dagun kurdo e jo per djalin Ames. Dagunia e 'tij mbi ket djal nuk âet veç ηi maske me të cilen do me mbeluam lavdidagesien e-vet. Por eâe une e due famen e kunores. Eâe mue me ndenqegin maâegtiat e gkelqyegme të paresies mbretnore. Mjaft, Skender Bej, mjaft fame e gkelqim lavdimi ke marre. Çdo fjale qi flitet per maâegtien e famen t' ande, zemren m'a pickon si ηi garpen.

Ndagti Skender Bej, Suλtani e muer lajmen e livizjes e të perpjekjevet t'ueja qi po ban per të-krigtenet. Ndagti e di qi ti po të kiqje dagun, munt t' i kiqje prigun e parosun η'a ηi-zet here. Po, ti Skender Bej, ke me humbun prej digires se maâe qi ke per laft e maâegtie âe gtati yt ka me bam gerbimin e-pare per me tragiguam une fronin e Cqipnies.

Por Tamisi nuk erâ, vonoi gum. (Dyke i u-afruam kiares e dyke gikuam). O Perendi! Kejo faltore me frikeson!.. Si do me qene ketu kam marre pagezimin e-gejte!... Ketu per heren e-pare, kam..... Jo, jo, gporruni lark meje kujtime të frikegme!.. Hapa ime e-pare qe ηi çnderim per çdo gâ të gejtenuegme!... âe ndagti!... me vjen të-ndyte per çdo gâ të-krigtene!.. Dega qi të prigegin giâe kigat katolike! Be tyj, o faltore! qi me ηi të pame me zgove ndjejat e pendimit, tyj, nde muret e erreta nuk ka me të mbetun gure per mbi gure!... (I afrohet kiares âe ndigon). Po ndigoj mjaft zana... ..... me duket qi po ndigoj âe zanin e zotit Ariamnit... Ndagti po flet zoti Dukagin... Sa po agperohet kuvisa e 'tyne!.... Le të ndigojme.. Ah, kuvisa qeneka per me leguam ne dore të Hynjadit portat e anes se veriut... Hi bagkebetim!.... (Dyke ndiguam). Nde mbramjet bagkebetoηesit, t' armatosun me gpata do të mbegtiλen nde geet me gkak të gykimit....

Ata do t' i vërsulen portës për me i a ðanë sumdimtarit porsa të këðehet ndë forteset... Nuk ndigoj mâ. (Vjen ndë buzet të scenës). Këtû zotnijt duen të provojnë gjetimin prej zgeðës së-Tyrqvet. Sikur të gkojgë, e të bie në dorë t' atyneve qi të bahem mbret e të jem i pari i 'tyne..... Unë fe-mohoɳësi! Ata do të më kigin përzanë dyke tristuam e dyke i u rreqeðun migt.... Sikur të këðehem i-krigtenë përsëri! Mirë, po nuk munt të jem mâ i-krigtenë, sepse qi të bahem mbret i Cqipnies duhet të munt e të gtyp dy ɳerës të dobët e të pa fuqigim! (Ecën si i trembun). U mbarue ðe këjo: Perëndia kur të më fali kët fron athere kam me i kërkuam ðe ndjesë. (Armonia nis përsëri Moisiu ndigon).

(Përsëritje të kangës së parë, vetëm gymësa e dytë).

BACKËNDEJA IX.

Murati, i ëperfytyruam, **Moisiu, Ili Rop.**

Murati, (dyke pasun për mbrapa ɳi rop grek). — Ç' janë këto kangë?.... Qyë! Cqipëtarët janë të-krigtenë ende?.... Ç' po ban ndaëti Sundimtari?.. (Dyke ëikuam Moisin). — Moisiu ndë Krujë! Ç'do me ðanë?

Moisiu, veçan. — Suλtani!.. (Me zâ të naltë) Maðënia Jote...

Murati. — Hegt! A nuk gef ti se unë due të mos ɳifem? Për se ke arðun, e ç' ke me banë këtu?

Moisiu. — T' i bindem ẓeneralit t' em.

Murati. — Ç' farë gërbimi je dyke bamë?

Moisiu. — Po forcoj gpresën e të-krigtenëvet.

Murati. — Për ti a e mbarove këtë punë?

Moisiu. — Jo maðënië.

Murati. — Athere, traðëtor qenëka vetëm Skënderbeu.

Moisiu. — Ka gum kohë qi ju a kam ðanë.

Murati. — Ky ɳeri duhet të vdesi! Γymësen e mbretnies kam me i ðanë ati qi ka me më dlirun nga Skënder Beu.

Moisiu. — Aët gum maðënië, unë munt t' ju dlirë nga aji me pakë gâ.

Murati. — E ç' kɛrkon ti?

Moisiu. — Vetɛm mbretniɛn e-vogɛl tɛ Ɔqipniɛs.

Murati. — Mirɛ; por ti nuk je mâ i kriɕtenɛ?

Moisiu. — Ju baj bɛɛ, se pɛr mot-mot, as ŋi nga ndɛn urɑ̃ɛsit e mij nuk do tɛ mbesi i-kriɕtenɛ.

Murati. — A e ɕpreson ti se zotnijt Ɔqipɛtarɛ: Ariamniti, Dukagjini etj. kanɛ me i besuam Muhametit?

Moisiu. — Ata kanɛ me u-vramɛ.

Murati. — E pɛrse i nxier fajtorɛ kɛta?

Moisiu. — Pɛr traɑ̃ɛtiɛn.

Murati. — Ah! ata mos baɕkɛbetuen?

Moisiu. — Unɛ e di baɕkɛbetimin e 'tyne.

Murati. — A e di se si duhet me e ndaluam?

Moisiu. — Po, Maɑ̃ɛniɛ.

Murati. — Fort mirɛ, kam besim mbi tyj. Por kɛjo nuk mjafton fare, kundrɛ Skɛnder Beut mɛ duhet ŋi provɛ coptoŋɛse; ti e di sa e aɑ̃urojnɛ uɕtarɛt e vet. Hi pa-drejtɛsiɛ kundrɛ ati, munt tɛ vente jetɛn t'eme ndɛ rrezik: Skɛnder Beu âɕt ŋi pɛrbetim kundrɛ kunorɛs s'eme

Moisiu. — Aɕtû eɑ̃e pɛr t'emen.

Murati. — A ke ti ndo ŋi provɛ tɛ nevojɛɕme kundɛr anɛmikut t'onɛ tɛ pɛrbaɕkɛt?

Moisiu. — Do tɛ kemi.

Murati. — Kur?

Moisiu. — Druej-se sot, mâ e vona neɛr.

Murati. — Cila âɕt kɛjo provɛ?

Moisiu. — Letra e 'tij e dɛrguame pɛr Ɔqiptarɛt.

Murati. — Mjaft âɕt kɛjo. Neɛr pra mbrenda ndɛ uɕtɛroret tɛ Skɛnder Beut.

Moisiu. — Neɛr.

Murati, veçan. — Tɛ-kriɕtenɛt Skɛnder Bej u-dobɛsuen nga unia; lavdimin e mundjes ndaɕti kam me e pasun vetɛ. (Del).

BAQKƐNDEJA X.

Moisiu. Ifi Ofiqal. Dy punɛtorɛ.

Dyke prumɛ çilo pâ qi lypset pɛr me bamɛ ŋi vent tɛ vogɛl tɛ posaçem pɛr tribunɛn.

Ofiqali. — Veni tribunɛn drejtɛ kɛti vendi. (Punɛtorɛvet i dɛften planin e-parɛ mbɛ tɛ-djaðtɛt).

Moisiu, veçan. — Ndaɛti âɛt puna e ime. Pɛrpara sɛgiðaɛ mɛ duhet letra e Skɛnder Beut. Kɛjo âɛt nɛ dorɛ tɛ Ariamnitit, ose tɛ-birit tɛ 'tij. Baɛkɛbetimi do tɛ m'i ɛtjeri nɛ dorɛ tɛ dy. Por, ndɛ qoftɛ se baɛkɛbetimi ndalohet nga disa ɛkake!... O Muhamet! ndih-mɛ, se jam i yti! (Punɛtorɛt venɛ ŋi ɛkamp mbi vendin e posaçem tɛ tribunɛs).

Ofiqali. — Zotni, Bej i Jeniçerɛvɛt, ju a nuk jeni nga ruejtɛsit e Krujɛs?

Moisiu. — Jo, pɛrse?

Ofiqali. — Kujtoj qi ju do tâ dini mirɛ qyɛ i ndɛrɛɛmi Paɛaj i ynɛ punon me drejtɛniɛ mbi tɛ-kriɛtenɛt e poɛtɛm.

Moisiu. — Oh! sbulesa fatmirɛ! s'ka dyɛim, se tyj Ofiqal tɛ ka çuam Muhameti.

Ofiqali. — Mue?

Moisiu. — Po, ndigoni: puna e jonɛ âɛt tɛ ɛpɛtojmɛ jetɛn t' onɛ, jetɛn e sundimtarit ðe mâ mirɛ me ðânɛ druejse jetɛn e Muratit.

Ofiqali. — Ç' doni tɛ ðoni, ɛqipojeni mirɛ.

Moisiu. — E mpɛefta ime, nuk munt tɛ besohet pɛr veç se sundimtari vetɛ; por, qindroni, qe, çɛ sa flori; ndɛ qoftɛ se kam me qiλuam mâ vonɛ keni me marrɛ ðe t'jera.

Ofiqali. — Ç'duhet pra me bamɛ?

Moisiu. — Pɛrpara Sundimtarit tɛ çpaλni Aleksin e-vogɛl, tɛ birin e zotit Ariamnit si bir tɛ ŋi robi t'uej.

Ofiqali. — Kɛjo punɛ bâhet; por mbasandaj?

Moisiu. — Mbasandaj, do tɛ bahen tɛ-giða. (Veçan) i âti do tâ mprojɛ ðe kɛɛtû kanɛ me u-burgosun tɛ-dy. (Del).

Ofiqali. — Çudiɛ e-maðe.

BACKƐNDEJA XI.

Po Ata pɛr veç **Moisiu, Hi plak, Hi djalɛ.**

Plaku, i loðun. — Nuk munt tɛ ɢkoj mâ lark.

Djali. — Tɛ ɢkojmɛ átɛ, kuxim!

Ofiqali, puntorɛvet. — Kujdesuni punɛs, ç' ɢikoni, ŋi i-kriɢtenɛ âɢt.

Plaku. — Pakɛ ujɛ djali im.

Djali, ɢkon ndɛ burim me ŋi kupɛ nɛ dorɛ. — Ah! ŋi burim!

Ofiqali, dyke e ɢtymɛ. — Prapɛ! ti je i-kriɢtenɛ.

Djali. — Kini mɛɢirɛ! ati im po vdes i etɛɢɛm.

Ofiqali, dyke e pɛrzanɛ. — Vdekka s' vdekka! prapɛ!

BACKƐNDEJA XII.

Po Ata, Amesi, Tamisi, dyke dalun nga kiɢa.

Amesi. — Oh! uɢtari i-keq!

Tamisi, dyke qɛrtuam ofiqalin. — Pɛrse i sieƛ kɛti djali?

Ofiqali. — A nuk ɢef ti se ky âɢt i-kriɢtenɛ.

Djali, Tamisit. — Zotni, ɢpɛto-mɛ ju lutem t' im átɛ tɛ etɛɢɛm.

Amesi, dyke marrɛ kupɛn. — Ep-mà se kam me i çuam vetɛ tɛ pijɛ (ɢkon me marrɛ ujɛ).

Tamisi, Ofiqalit. — E! qe ka po merɛ ujɛ; nxito e eja prap tà ndalojɢ.

Ofiqali. — Ç' maðɛɢtiɛ!

Amesi, dyke ðanɛ ujɛ plakut me ŋi kupɛ druni — Pini, plak, pini.

Plaku, mbassi piu. — Oh! falemi nderjes! Paç bekimin e Perɛndiɛs biro.

Amesi, dyke ðanɛ ðe çunit tɛ pijɛ. — Pi ðe ti o djal i varfɛn.

Djali, mbassi piu. — Oh! falemi nderjes engɛƛi i-Perɛndiɛs.

Amesi, dyke nxjerrɛ nga grisa (çep) e 'tij dy darða e ŋi bukɛ tɛ cilat i ndanɛ.— Merrni miqt e mij e hani kɛtɛ bukɛ e kɛto pemɛ. Unɛ s' kam uniɛ mâ.

Tamisi. — A s' keni pakɛ tɛ hoλa pɛr me bleme bukɛ?

Plaku. — Kɛt mɛnges, ndɛ portɛt tɛ qytetit mɛ çveɢɛn uɢtarɛt tyrq e m' i mueren tɛ-giđa.

Amesi. — I varfɛni plak!

Tamisi. — Jeni tɛ-huej druej-se.

Plaku. — Ne jemi vendɛs tɛ-varfɛn tɛ Serbiɛs.

Amesi. — Athere eani me ne nd' uɢtɛroret tɛ Skɛnderbeut, ungit t' em; ejani, se âɢt ɢum i-mirɛ, unɛ kam me i đâne t' ju ndihmoje e t' ju japi ɳi vent pɛr me ndejun.

Plaku. — Skɛnderbeu! Ah! aji ɢkaktari i-giđɛ tɛ-kɛqiavet t'ona; jo, ju falemi nderjes; rri kɛtu mâ mirɛ pɛr me kɛrkr.am drejtɛniɛ.

Tamisi. — Athere Perɛndia vetem ju arđtɛ ndihmɛs. (Del me Amesin nga an' e djađtɛ; Ofiqali baeke me dy punɛtoret dalin nga an' e majtɛ).

BAĊKENDEJA XIII.

Plaku, Djali.

Plaku. — Skɛnderbeu, po, aji âɢt qi muer rop t' im birɛ mbassi prigi uɢtrien t'one e vuni ndɛn zgeđɛ giđɛ vendin t'em. Ndaɢti o biri im, nuk mɛ mbetet mâ ɢperesɛ tɛ ɢof pɛrkurrɛ: pekulin qi po i bije Skɛnderbeut pɛr çpɛrblimin t' ande kɛt pekul qi mbɛɢtoλa dyke ɢitun giđɛ pasjen t' eme mâ mueren, đe kɛɢtû nuk munt me e ɢpetuam t' im birɛ. (Ndigohet lodra sɛ largu.)

Djali. — Kini ɢperesɛ em-atɛ: qe, e mbrini ora e drejtɛniɛs.

BAĊKENDEJA XIV.

Moisiu, Sundimtari, Ofiqali, Plaku, Ipeɢkvi, Ariamniti, Aleksi, Dukagjini, Zotnij ɢqipɛtarɛ, Lauzi.

(Mbɛ tɛ-majtɛt hyn Sundimtari dyke pasun perpara ruejtɛs đe ɳi lodrɛ. Mbɛ tɛ-djađtɛt e mbɛ tɛ-majtɛt hyjne tɛ-kristenɛt).

Moisiu, dyke kuvenduam me Sundimtarin — Zotnijt ɢqiptarɛ janɛ t' armatosun me jatagane e pisqoλa.

Sundimtari. — A e beson ti?

Moisiu. — Druej se baɢkɛbetimi i tyne ka me u-çfaqun pɛrpara gykimit.

Sundimtari. — Jam gati: giðɛ uɢtria e armatosun âɢt mbɛ kambɛ; ky vent âɢt i reðuam me uɢtarɛ; ndɛ ŋi livizje tɛ-voɡɛl munt tɛ ðom se as ŋi nuk do tɛ ɢpɛtojɛ nga zotnijt. (Moisiu, dyke folun me Sundimtarin, herɛ leɢon mbi Aleksin vɛɢtrime tɛ pa-ngjime).

Aleksi. — Ky ŋeri im-atɛ qi po flet mpɢefas me Paɢɛn, a nuk âɢt kuɢerini i Skɛnder Beut?

Ariamniti. — Po, âɢt fe-mohoŋɛsi Moisi. (Veçan). Fizionomia e 'tij âɢt fizionomiɛ traðɛtori.

Aleksi, (t'jatit me za t' unɛt). — Sikur tà dijɛ baɢkɛbetimin!

Ariamniti, (me zâ t'unɛt).— Nuk munt tà dijɛ. (Moisiu vɛɢtron Aleksin).

Aleksi. — Oh! sa mɛ frigoi me ŋi vɛɢtrim qi leɢoi mbi mue ndaɢti s' ka ŋi çikɛ herɛ.

Ariamniti. — Mos kij frikɛ. (Moisiu, i flet Ofiqâlit me zâ t'unɛt ãe i deften me giɛt Aleksin).

Aleksi. — Ciko, ndaɢti mɛ ɢɛnoj me giɢt dyke folun me Ofiqalin.

Ariamniti, veçan — Ç' po ka me djalin t'em?
(Me poteren e lodrɛs, Sundimtari ulet e rrij mbi tribunɛn e-vɛt).

Djali, plakut. — Qe o áte uɢtari qi tɛ çveɢi.

Ofiqali. — Le t' i afrohen tribunɛs ata qi kanɛ pɛr t' u-qamɛ ke Sundimtari.

Plaku. — Zotni, ky uɢtar mɛ rrɛmbeu pekulin me tɛcilin kiɢŋam me ɢpɛrblyem robin djalin t' em; ɢykomɛ-ni ju lutem me tɛ-drejtɛ.

Sundimtari. — Kam me ju ɢykuam me tɛ-drejtɛ; beto mbɛ Muhametin qi ke folun tɛ-drejtɛn.

Plaku. — Jam i-kriɢtenɛ.

Sundimtari. — Ðe si vjen me mɛ kɛrkuam drejtɛniɛ?.... Le tà nxjerrin jaɢtɛ. (E ɛtyjnɛ dy ruejtɛs).

Plaku. — S' kam ç'tɛ bâj mâ o Skɛnder Bej veç ŋi ðirje pɛrdɛÀimit e mɛɢirɛs t'ande! Eja biri im. (Dalin tɛ dy).

Sundimtari. — A s'ka kuɕ ndoɳi tɛ-qame kundrɛ tɛ-kriɕtenɛvet?

Ofiqali. — Unɛ, Zotni.

Sundimtari. — Folɛ.

Ofiqali. — Ii nga robɛnit e mij pat ɳi bir qi iɕte i-kriɕtenɛ; ky djal pra iku ke ɳi zotni Cqiptar ãe unɛ vij me ju lutun qi tɛ m'a japin prap, sepsɛ si biri i robit t'em sot pɛr sot âɕt i imi.

Sundimtari. — E kuɕ âɕt ky zotni qi kuxoi tɛ grabisi pasjen t'ande?

Ofiqali. — Ky âɕt zotnia Ariamnit.

Tɛ Fiãɛ, tɛ habitun. — Ariamniti.

Ariamniti. — Unɛ!

Aleksi. — Ati em!

Ofiqali, dykɛ ɛɛnumɛ Aleksin. — Qe ky djal.

Tɛ Fiãɛ. — Sa ɳeri i-keq!

Ariamniti. — I çnderɛɕmi! (Aleksi mbetet i habitun).

Sundimtari. — A keni me ju pɛrgegun zotni Ariamnit?

Ariamniti. — As fare.

Sundimtari. — Rrɛmbeni kɛt djalɛ e jà jipni tɛ-zotit tɛ-vet.

Aleksi. — O im-atɛ!

Ariamniti, ruejtɛsvet. —Qɛndroni!... lɛɕom'ani tà pɛrqafoj pɛr tɛ-mbrapmen herɛ. (E vɛɕtron me daɕunis e me dɛɕprim). Aleks, biri im tɛ rrobnuen Tyrqit!...

Aleksi. — Mâ mirɛ tɛ vdes o im-âtɛ!

Ariamniti. — Po, biri im, mortja âɕt ɕum mâ faqebarãɛ. Merr nga dora e t'yt eti kɛtɛ mirɛnis tɛ-mbrapme. (Nxierɛ ɳi jatagan tɛ mpɛefet, ãe ngre doren pɛr me i ranɛ).

Ipeɕkvi, dykɛ e pɛrmbajtun. — Fat-keq! Ç'doni me bamɛ kɛɕtû?

(Ruejtɛsit i japin Aleksin, Ofiqalit ãe Moisiut).

Ariamniti. — Biri im! Ku âɕt biri im?

Ipeɕkvi, dykɛ e zbutun — Ndɛr duert tɛ Pɛrendiɛs qi âɕt Puɕtet-maã.

Ariamniti, i çarmatosun. — Atɛ fat-keq!

Sundimtari. — Rrembeni ruejtɛs, Ipeɕkvin ãe zotnijt; Ariamnit e Dukagin.

Tɛ Tre. — Na traãɛtuen (I zanɛ).

Sundimtari. — Merr-u-ni armɛt.

Dukagini. — A kemi me mprojtun vehten?

Ipeɕkvi. — Keni me na sjeÅun ɳi fat-keqɛsiɛ mâ tɛ-maãe, le tɛ kemi besim mbɛ Perɛndiɛn.

(Zotnijt japin armɛt e 'tyne).

Sundimtari. — Kɛta le tɛ çohen ndɛ forteset.

Aleksi. — O áti im!

Ariamniti, dyke i u vjeãun ruejtɛsvet. — Birɛ, ɛpirti im!... (Rrembehet përsëri) Lamtumirɛ!... (Dalin tɛ giãe veç Aleksit e Moisiut.)

Moisiu. — Ep-mɛ letrɛn e Skɛnder Beut ãe do tɛ zotohem tɛ-hasɛɕ me t' ɛt-atɛ.

Aleksi. — Ah! merrni, merrni ãe letrɛn. (I jep letrɛn.) Ati im (Del ɛpejt).

Moisiu. — Mâ ndɛ funt, qiÅova; ikim! (Del me qɛndresɛ tɛ ɳi mundɛsi).

Mbi kɛto fjal' e siper, hyn Jani i-cili vɛɕtron me iãɛniɛ tɛ-maãe tɛ-burgosunit qi po çojɕin, gunɛzon, ãe ngre duert e lutet dyke marrɛ ɳi qindresɛ tɛ iãɛnueɕme.

(MbyÅet scena).

Akti i dytɛ.

Tenda ɛ Skɛnder Beut mbaλ mbɛ mbaλ me Krujɛn; dy hyrje ndɛ funt, mbɛ tɛ djaðtɛt ɛ mbɛ tɛ-majtɛt, ndɛ mest, ŋi ɛtyλ druni qi pɛrmban kurtinat ɛ tendɛs.

Mbɛ tɛ djaðtɛt, ŋi kanape qi munt tɛ pɛrdoret ðe si ɛtrat; mbɛ tɛ majtɛt, ŋi masɛ ŋi klepsidrɛ, ŋi ɛkresɛtore, ŋi ɛportɛ, karta, pendɛ.

BAƆKƐNDEJA I.

Moisiu, Ili Rop, mbasandaj **Murati** veɛun me kostum uɛtari tyrk.

(Por sa ŋrihet kurtina, ndipohet sɛ-jaɛtmi ðirja: *Roftɛ Skɛnder Beu!*.. Moisiu, ndɛ funt ŋga an' ɛ majtɛ mban robin prej dore me ŋi qindrɛsɛ tɛ-ŋi asi ŋeriu qi pret fundin ɛ ðirjevet pɛr me folun).

Moisiu. — Ɔko ɛ ðuej t' yt zoti tɛ vijɛ ɛ tɛ hyjɛ. (Robi del.) Ndaɛti ɛeta kohɛ pɛr me fituam nder' ɛ fatbarðesiɛ (Ɔkon mbɛ tɛ djaðtɛt pɛrpara Suλtanit tɛ-cilin ɛ fton tɛ hyjɛ). Hyni, Maðɛniɛ, ne nuk kemi t'jetɛr vent me u-mpɛɛfun veç tendɛs tɛ-ʒeneralit. (Ðirje sɛ largu: Roftɛ Skɛnder Beu!)

Murati. — Ti je fare i-vetɛm?

Moisiu. — I-vetɛm, Maðɛniɛ; Amesi ɛ Tamisi, janɛ baɛkɛ mɛ 'tɛ.

Murati. — E sa mban kqyrimi (jokλama) i-uɛtrisɛ sɛ 'tij?

Moisiu. — Ɔum kohɛ Maðɛniɛ; memzi ka me u-kɛðyem ndɛ mesditɛ.

Murati. — A e di ti pɛrse kam arðun kɛtu ndɛ kɛtɛ tendɛ?

Moisiu. — Nuk ɛ di mirɛ, sepse letrɛn e Skɛnder Beut uå ðaɛɛ Ɔqiptarɛvet pɛrsɛri.

Murati. — Tɛ kam ðanɛ fjalɛn me tɛ bamɛ mbret.

Moisiu. — A keni me qindruam ndɛ fjalɛt?

Murati. — Jo, sepse pɛrpara se tâ jap tyj, j' u-kiɢŋam betuam Skɛnder Beut se do tɛ vija ndɛ front tɛ Ɑqipniɛs, tɛ-nipim e 'tij Amesin, ðe kɛɢtu i kam ðanɛ ŋi ɢkresɛ zyrtare.

Moisiu. — Mirɛ, po Skɛnder Beu meriton vrasien!

Murati. — Qyɢ? letra e 'tij nuk âɢt traðɛtie, mbassi çfaqesimin e 'tij e vɛrtetova fort mirɛ me provɛn t' eme.

Moisiu. — Por, athere?

Murati. — Athere, ndɛ qoftɛ se do me qenɛ mbret, lypset t' i rrɛmbejɢ ɢkresɛn e tâ humbiɢ.

Moisiu. — Kɛjo punɛ mɛ duket qi âɢt mjaft e-vɛɢtirɛ.

Murati. — Aɢt e tepɛr tɛ ðom se munt tɛ bâhet. (Θirje sɛ-largu: Rroftɛ Skɛnder Beu!) A i ndigon kɛto duerpɛrpjekje lavdimi?

Moisiu. — Uɢtarɛt e aðurojnɛ tepɛr Skɛnder Beun; as gâ s' munt tɛ pɛrkrahɛsohet me enðusiazmin qi i ɢtije ky atyneve. Nga ndo ŋi herɛ memzi u vjen ndɛrment ðe emɛni i Maðɛniɛs s' ate. Kuɢ e di, ndɛ ðirjet 'tyne vaÅ a trazohet ðirja Padiɢa?

Murati. — S' kuxojɢin!

Moisiu. — Nuk âɢt lark ajo ditɛ....

Murati. — Tɛ mjerɛt! Ɑko, vɛɢtroi s' afɛrmi, ndigoi tɛ-giða ðe mbasandaj si besɛtar qi je tɛ mɛ dɛftejɢ çdo gâ qi tɛ ngasi. Ah! sa fat-kɛqɛsiɛ pɛr Skɛnder Beun ndɛ qoftɛ se, ŋi herɛ tɛ-vɛtɛme do tɛ ngrinte syt mbi ðiamandɛt e kunorɛs s' eme. (Θiria sɛ largu: Rroftɛ Skɛnder Beu!) Ɑko pra e kɛðehu pɛrsɛri me mɛ dɛftyem afɛrimin e 'tij. (Θirje sɛ-largu).

Moisiu. — Ndigoni! sa krye naltɛ e maðɛɛtor i-mað! E nderojnɛ me tɛ-tepɛrme; kɛto nderime s' jâ kanɛ bamɛ kurrɛ mbretit t'onɛ (Del).

BAƆKƐNDEJA II.

Murati, vetem

Murati. — Fjalɛt t' ueja o Moisi mɛ xixojnɛ zjarrin qi mɛ pɛrvelon zemrɛn . . . por s' ka gâ, me giðɛ kɛtɛ tɛ

due tyj sepse ti dɛɢiron priɢjen e 'tij, e se ɢpirti yt sikurse ðe i imi rrojnɛ po mɛ at cmir. Ky cmir, ah! mɛ bren zemrɛn e mɛ puɢton an' e mb'anɛ! A nuk âɢt aji cmir qi mɛ ban kɛt çast tɛ harroj kuɢ duhet tɛ jemi? Qe, unɛ, unɛ, traɢigimtari i Profitit, Suλtani i-giðɛ Turqiɛs tɛ-cilit emɛni e lavdimi kanɛ mbɛluam ðeun ðe kanɛ tristuam e lɛkundɛn giðɛ kombet e mbretɛnit: qe, unɛ ðom, sot i-ɢtɛrnguam aqɛ, nger sa tɛ zbres ndɛ rendin e ɳi spiuni tɛ-poɢtɛm, kɛɢtû ndɛr kostumin e-traɢɛ tɛ-ɳanit nga uɢtarɛt e mij, jam i humbun ndɛ mbɛleâjet tɛ ndɛnurâɛsvet tɛ mij. Oh! faj mendimi, ɢykim i-rremɛ! Oh! mundim mpɢehɛrak i zemrɛs s' eme! Oh! o lɛvizje tinɛzare qi s' kuxoj me i rrɛfyem! Γymɛsa e Asiɛs âɢt e imja, giðɛ Afrika e Sipɛrme i bindet nomevet tɛ mija. Jam i zoti pra tɛ ɢtyp ndɛn kambɛt e mija ɳi tɛtretɛn e Evropɛs, ðe dyke qenɛ kɛɢtû, giðɛ kɛto nuk mɛ duken gâ fare. Hi ɳeri vetɛm gindet pɛrpara meje ɳi mɛ ka zanɛ syt: ðe aji âɢt robi im! Ah! pɛrse nuk i mora ɢpirtin sikurse vɛλazɛnvet tɛ-'tij! Pɛrse unɛ t' i hap vetɛ rrugɛn e laftit e tɛ fat-barâɛsiɛs? Ndaɢti fytyra e 'tij mɛ ndjek nat' e ditɛ. (Θirje mâ t'aferme). Ndigo, Murat! ndigo... ti po e ɢef lafti i 'tij e nxini krejt t'andin; kuɢ po flet ndaɢti pɛr mundjet t'ueja?... I mjeri Murat! ti nuk numɛrohe as fare mâ: Hynjaði tɛ mundi... Pɛr me marrɛ çpagimin tyj tɛ lyps tɛ pɛrdoriɢ krahun e kɛti ɳeriu tɛ-mɛniɢɛm. Bɛ qɛ, ndaɢti due me zbritun ndɛ varr dyke lânɛ ɳi emɛn tɛ-harruam e tɛçndɛrɛɢim...

Ky ɳeri qi nxini laftin t' em makar tɛ iɢte nga gaku i em, pakɛ sɛ-paku tɛ iɢte biri i em Muhameti, athere ndɛ daɢuniɛt t' eme tɛ-atɛɢme kiɢjam me getun mjaft fuqiɛ pɛr me i a falun!... Por, jo, ky ɳeri âɢt ɳi i huej ðe gaku i 'tij âɢt gak Cqipɛtari!...

O fat-keqɛsiɛ! a ka ndoɳi kɛsi çnderimi e poɢtɛnimi tɛ pɛrkrahɛsohet me t' emin? ðe a nuk do tɛ helmohem mâ tepɛr ndɛ qoftɛ se kam me humbun mbretniɛn t' eme? (Bije i-pa fuqiɛɛm mbɛ ɳi ɛkamp. — Mbas ɳi puɛimi tɛ-pakɛ ngrihet pɛr-sɛri). I çmendun! e pɛrse tɛ vuejɢ kaqɛ tepɛr? A s' munt me e

farosun vehtën me ɳi të sjeλun? A s' kam ndën vuλnetin t' em me mijë robën të-gatiɢëm me më ɢërbyem?.... Por, kanë me ðanë qi vrava vehten nga cmir-keqësia... Mirë-po dyke u-mbyλun ndë ɳi varr s' kam me varruam ðe laftin e 'tij.. emëni i 'tij ka me mbetun giðëɳi i-pastër ðe pa ndoɳi ɳoλë: imi, imi vetëm ka me u-çnderuam...

Jo, jo Skënder Bej, etën qi ka ɢpirti im s' e ka kurr për jetën por për vërtytën t'ande. (Θirje mâ t'aferme). Kliðni uɢtarë e përɢëndetini me emënin e të maðit; atí ðe ɳi dit' e vetme i mbetet për me ju ndiguam.

BAÇKËNDEJA III

Murati, Moisiu, mbasandaj **Skënder Beu, Amesi, Tamisi, Uɢtarë.**

Moisiu, dyke hymë. — Maðënië, ndaɢti duhet të largoheni. Vëɢtroni ɳi herë ju a mbërini Skënder Beu.

Murati. — Por uɢtarët e vet po e sjeλin me ndërë e më laftë. (Θirja: Rroftë Skënder Beu).

Moisiu. — Kur-do-herë qi e ɢofin këto nderime i bajnë.

Murati. — Jo, kam me ndejun, due të ɢof me syt e mij enðusiazmin e tyne, due të jemi dëɢmimtari i gëzimit të-kotë të 'tyne.

(Skënder Beu hyn dyke u-sjeλun me ndërë të-maðë prej uɢtarëvet të-vet).

Skënder Beu. — Ju falemi nderjes miqt e mij. Këðehuni ndaɢti e bahuni gati për luftë. Be ndë qoftë se pëlqehet prej Muhametit nesër do të kemi mjaft kohë për me kuqun ɢpatat t' ueja me ɢakun e anëmikut.

Të Γiðë. — Rroftë Skënder Beu!...

Skënder Beu. — Θëritni: Rroftë Murati! lavdië pastë Suλtani!

Të Γiðë. Rroftë Murati, lavdië pastë Suλtani.

Tamisi, Suλtanit. — Por ti a nuk po ðue gâ?

Murati. — Rroftë Murati! lavdië pastë Skënder Beu!

(Uɢtarët dalin).

Murati, Moisiut me zâ t' uŋɛt. — Mos harro, sot mɛ lypset pa fjalɛ.

Moisiu. — Atë po mendoj ðe unɛ Maðeni. (Suλtani del.)

BAƆKƐNDEJA IV.

Skɛnder Beu. Amesi. Moisiu. Tamisi.

Skɛnder Beu. — Trimat uƆtarɛ!

Tamisi. — Pɛr ju janɛ gati tɛ vriten tɛ giðɛ.

Amesi. — Jam mjaft kryenaltɛ pse kam ŋi unq kaqɛ tɛ daƆtun.

Skɛnder Beu, dyke e pɛrqafuam. — KuƆ âƨt aji qi tɛ do mâ fort?

Amesi. — Unpi im i mirɛ!

Skɛnder Beu. — Po, kuƆ-do ka daƆuni mbi tyj, o djalɛ i tɛ ŋpratit t' em vɛλaj, ti je giðɛ ƆpɛresA e atðeut t'onɛ, bim' e vɛtɛme e ŋi race mbretɛnore!

Moisiu. — Bim' e vetme! Por, ne, Zotni?

Skɛnder Beu. — As ti as unɛ, ne nuk numɛrohemi mâ Moisi; ne e kemi mohuam kɛt titɛλ.

Moisiu. — E pɛrse?

Skɛnder Beu. — Dyke mohuam fen' e atɛnvet t' onɛ, a beson ti se ata po tɛ kiƆin rrojtun ðe mâ, kiƆin me na ŋoftun pɛr fɛmijt e brezit tɛ 'tyne?

Moisiu. — Por, athere Amesi mos ka ndoŋi sent mâ tepɛr nga ne?

Skɛnder Beu. — Druej-se.

Moisiu. — Ah!

Tamisi. — A munt t' iƆte punɛ qi baheƆ?

Amesi. — Ç' ðoni unpi im?

Skɛnder Beu, dyke ndejun. — Eja djal kɛtu pɛranɛ zemrɛs s' eme, ejani ðe ju Moisi e Tamis, ju qi jeni miqt e mij e tɛ kɛtij. (Rijnɛ). Mbas mendjes s' ate o Moisi a lypset tɛ jetɛ besim i plotɛ ndɛrmjet ŋi mbreti e lauzit tɛ 'tij?

Moisiu. — A keni dyƆim i daƆuni im kuƆɛri?

Skɛnder Beu. — Ndigo pra ðe mbasandaj gyko-mɛ (Amesit.) A e di ti djal kuɕ âɕt emɛni yt?

Amesi, i habitun. — Po, unpi im, unɛ quhem Amesi

Skɛnder Beu. — Po mâ?

Amesi. — Ju nuk mɛ keni emɛnuam kurrɛ me ndoɳi emɛn tjetɛr pɛrveç keti emɛni.

Skɛnder Beu. — Tyj tɛ quejnɛ Ames Kastrioti.

Amesi. — Nuk e pasɛkɛɕ ditun.

Skɛnder Beu. — A e mban ment tɛ kɛɕ ɳoftun fytyrɛn e t' yt eti?

Amesi. — I kam vetɛm ɳi kujtim tɛ turbuÅ.

Skɛnder Beu. — A e mban ment vdekjen e 'tij?

Amesi. — Ah! mbaj ment qi vuente prej ðimtjeve tɛ mbɛða! e tɛ kɛqia.

Skɛnder Beu. — E helmuan djalɛ ɳerɛzit e liq!

Amesi. — E helmuen! e pɛrse?

Skɛnder Beu. — Pse iɕte Cqiptar e i kriɕten.

Amesi. — Ati im! Ah! ɳi-mend po kuptoj, pɛrse mama ime pɛrpara se tɛ vdesi, dyke mɛ bekuam mɛ ða kɛto fjalɛ tɛ vɛrteta tɛ cilat kanɛ me mbetun tɛ-ɕkruame pɛr jetɛ ndɛ zemɛrt t' eme: „Perɛndia daɕtɛ djalɛ e ɕtɛpoſɕ nga ðojt e tyrqvet barbarɛ!"

Skɛnder Beu. — Aɕtu djali im; kur u-linde ti jot amɛ duke i u-ruejtun kujdesit tɛ mundoɳɛsvet t' onɛ tɛ pagɛzojɛ mpɕefas pɛrpara meje.

Amesi. — Ah! e pɛrse mɛ keni mpɕefun?

Skɛnder Beu. — Kiɕje me u-traðɛtuam.

Amesi. — Kiɕjam me u-bamɛ dɛɕmor si im áte!

Skɛnder Beu. — Jo, ti lypsɛɕ tɛ bâhɛɕ mbret. Kur po vdiste jot amɛ, djalɛ, mɛ ðeu zemrɛn me vɛɕtrimin e mrapɛm tɛ sajɛ; i bana be mbi emɛrin e Perɛndiɛs dyke i ðanɛ: „betoj qi kam me daɕun djalin t' uej si fɛmijɛn t' eme, kam me e mprojtun kundrɛ anɛmikɛvet tɛ 'tij, ðe kam me bamɛ ðeror giðɛ jetɛn t' eme, pɛr me i fituam pɛrsɛri fronin e atɛnvet tɛ 'tij". Ky fron djalɛ âɕt i mbretniɛs sɛ Cqipniɛs. Ka dy-mdɛ-âjetɛ vjet, qi po pɛrmbleð e traɕ daɕuniɛn

t' eme mbi tyj. Dy-mbɛ-ðjetɛ vjet e sa ti ke qenɛ e je ɢpɛresa ime e vetɛme ndɛ kɛtɛ botɛ. Pɛr tyj mohova feɛn t'eme ðe i u-pɛruŋa emɛnit tɛ Muhametit. Pɛr tyj kam hymɛ pa u trembun ndɛ kaqɛ rrezike ðe pɛr tyj kam fituam kaqɛ mundje. Fytyra jote mbɛ çdo vent baɢkcheɢ me mendimet e mija, ðe doŋa e pɛrpiqeɢa qi tɛ fitoje sa mâ ɢpejt maðɛnien t' eme. Len-mɛ o djal tɛ ɢtɛrngoj ndɛ zemrɛt t' eme e tɛ mbɛloj baʎin t' and me tɛ puðunat e mija, zâni yt aqɛ i amɛl sa bukur trakuʎon ndɛ zemrɛt t' eme. (E puð ndɛ baʎɛ dyke e ɢikumɛ me maʎŋim daɢunije). Im at kiɢte po ðue ɢiðɛ kɛtɛ tɛ-pamen e qindresɛn t' ande. Ti pɛr mue je mâ tepɛr se ŋi,birɛ: tɛ pɛrɢendes biri im! (Γunɛzon e puð duert e Amesit.)

Amesi. dyke e pɛrqafnam — Im unq! im áte!

Moisiu, me ŋi qetesiɛ tɛ nevojɛɢme — Mbret nuk âɢt ende.

Skɛnder Beu, dyke u-ngritun. — Ka me qenɛ neser.

Moisiu. — E pɛrse?

Skɛnder Beu. — Sepse neser ka me u-mundun Hynjaði.

Moisiu. — Priɢja e Hynjaðit nuk âɢt fare ŋi mbretniɛ e puɢtuame. (Skɛnder Beu ɢkon ndɛ maset tɛ vet ðe mer ŋɛ ɢportɛ tɛ vogɛl tɛ-cilɛn e çel e mbassi nxierr ŋi kartɛ tɛ vogɛl tɛ-vulosun. ɢportɛn e ven pɛr mbi maset pɛrseri. Mbɛ kɛt mes Moisiu ðotɛ veçan): Ah! paseka qenɛ aty.

Skɛnder Beu. — Vɛɢtro kɛtɛ kartɛ; ka vulɛn e Suʎtanit. A e di vaʎ ç' ka ɢkruejtun mbrenda?

Moisiu. — Nuk m'a keni ðanɛ ende.

Skɛnder Beu. — Beɛn qi mɛ ka bamɛ Murati, me i ðanɛ kɛti djali tɛ-daɢun fronin e etɛnvet tɛ 'tij, ndɛ qoftɛ se kam fatbarðɛsiɛn me mundun Hynjaðin.

Moisiu. — Fati i luftɛs âɢt mjaft i ndryɢɛm!

Skɛnder Beu. — Fati! nuk i kam lanɛ gâ tɛ metɛ: qe, ka tre muej qî po pɛrmbaj kuximin t' em e tɛ uɢtarɛvet tɛ mij, nga lufta u-tɛrhoqa pɛr me siguruam mundjen ɢum mâ mirɛ. Sot Ungarɛt janɛ tɛ-dobɛsuam nga loðja e unija, neser kanɛ me u-vramɛ pa fjalɛ.

Moisiu. — Por, munt tɛ vriteni ðe ju vetɛ.

Skɛndèr Beu. — Po, i a kam friken, sepse kam me

luftuam porsi luan ðe nuk due qi fatbarðesia e Amesit e e atðeut t' em tɛ varrohen baɢkɛ me mundjen t' eme tɛposaçme.

Moisiu, veçan — Oh! tɛ m'a kiɢte ðanɛ mue kɛtɛ kartɛ.

Skɛnder Beu. — Pɛrandaj due t'a lâ ndɛr duer tɛ ndoɳi miku besɛtari e tɛ vertetɛ.

Moisiu. — Me tɛ-vɛrtetɛ, ep-mɛ prensin mue ðe tɛ betoj qi kam me e ruejtun mirɛ.

Skɛnder Beu. — Tyj! por, mos jeɢ frikac? Ndeja jote o Moisi âɢt pɛranɛ meje ndɛ qoftɛ e-vɛrtetɛ se ɢaku i Kastriotit rrieð ndɛr dejet t' ueja énde.

Moisiu, (me ipokrisi) — Unɛ!

Skɛnder Beu. — Kam zɢeðun Tamisin (Dykɛ ɛtymɛ Amesin ndɛ krahnuer tɛ 'tij.) Ti Tamis ke me ruejtun me kujdes Amesin t' em tɛ daɢun. (Dykɛ i ðanɛ letrɛn e vulosun) Ti ke me ruejtun ðe pengun e kunorɛs sɛ 'tij. E ɳof mirɛ miqɛsiɛn t' ande besnike.

Tamisi, dykɛ ɛtɛrnguem djalin ðe kartɛn e vulosun ndɛ krahnuɛr tɛ 'tij. — Kɛto, nga duert e mija nuk munt tɛ m' i marri ɳeri t' jetɛr veç teje e Pɛrɛndiɛs!

Skɛnder Beu. — Fort mirɛ pra; ɳi-mend kartɛn e vulosun ven-e pɛrsɛri ndɛ ɢportɛt, kam me e ruejtun vetɛ nger ndɛ minutɛn e mprapme. (Tamisi ban mbas urðenit ati ðe del.)

Moisiu, veçan. — Ndaɢti kam kohɛ qi t' a rrembej.

Skɛnder Beu, afɛron Amesin afɛr vetiu ðe e ɛtɛrnɢon ndɛ krahnuer. — Por ti djal i daɢtun pɛrse dukeɢ kɛɢtu si i-ẓytun ndɛ mendime tɛ ðeλa e ndɛ fandasija? Ruhu biri im; si pɛrpara çdo ɳeriu por as pɛrpara meje mos rrɛfejɢ ndoɳi ɢeɳɛ kriɢtenimi.

Amesi. — Ah! unɡi im i-daɢun, sa deɢirɛ pata pɛr me u bamɛ dɛɢmor!

Skɛnder Beu. — Pɛrɛndia tɛ ka ruejtun pɛr me traɢiguam kunorɛn mbretnore.

Tamisi. — Ui prift nga fuɢata e tɛ-kriɢtenɛvet kɛrkon tɛ haset me ju mpɢefas.

Skɛnder Beu. — Nuk e qas, le tɛ kɛðehɛt prapɛ.

(Tamisi del. — Veçan.) Prifti fedak, s' ka dyɕim qi vjen nga an' e Hynjaðit tɛ mɛ sjeλi ɳi traktat, por s' ka t' jatɛr traktat pɛr 'ta pɛrveç mortjes (Me zâ tɛ naltɛ). Be kam nevoje tɛ puɕoj pakɛ ditɛ: qe kam tri-ðjetɛ orɛ qi s' kam fjetun fare. Jam mjaft i kapitun prej ɕumit e loðjes ðe sonte due t' i kujdesem vetɛ sigurimin uɕtɛrores. Kam frikɛ se Ungarɛt dyke e pɛrsiatun mos kujdesen tɛ pɛrfitojnɛ nga errɛsina pɛr me çelun ndoɳi rrugɛ pɛr mes uɕtɛrores s' eme. Le-mɛni tɛ puɕoj tɛ pakɛn ɳi orɛ. Ti Moisi ke me mɛ pɛrguam pɛr mos me arðun kuɕ tɛ mɛ trembi ɕumin.

Moisiu. — Mirɛ zotni (Del nga e djaðta).

Amesi. — Puɕimi i-mirɛ, e mirɛ u-ngriç ungi i-daɕun (Del nga e majta)

Skɛnder Beu. — Ɔko e ðuej Tamisit tɛ vijɛ me tɛ ɕpejtɛ kur tɛ ndigojɛ trumbetɛn zgimtare t' emen.

Amesi. — Por ju nuk mɛ pɛrqafuet mue. (Skɛnder Beu e puð ndɛ baλɛ. Amesi del me ɕezim tɛ mað).

BAƆKƐNDEJA V.

Skɛnder Beu, mbasandaj **Moisiu.**

Skɛnder Beu, i vetem, dyke uɛtrimɛ pɛrmbi nimin e 'tij. — Mi herɛ, mama ime mɛ kiɕte mesuam t' i baj ɳi lutje Pɛrɛndiɛs pɛrpara se tɛ fleje, por sot unɛ s' jam dyke e bamɛ. Oh! sa ɕtrejt mɛ kuɕton kɛjo lavdiɛ!... Nuk e dij pse mɛ ka mbuɕun zemra me frikɛ... mos jem i ɕɛɳyem?... Jo, as Moisiu as Tamisi nuk zâ besɛ tɛ dalin traðɛtorɛ... Ƒiðɛ-se-si nuk ban t'a la kartɛn e çmueɕme po mbɛ kɛtɛ ɕportɛ. (Ngrihet ðe e mer.) Le t'a vemɛ mbɛ kɛtɛ t' jetɛrɛn, kɛtu afɛr krejit t' em. (Ve klepsidrɛn pɛr mbi ɕportɛn ðe ɕtrihet pɛrsesi e flen. Puɕim.)

Moisiu, dyke hymɛ nga dale ɕikon e ndigon Skɛnder Beun. — Jam nɛ dyɕim, e ɕof qi kam frikɛ, mɛ driðet giðɛ ɕtati... Ç' âɕt kɛjo frikɛ e mpɛfɛt?... Mama ime! Ah! sikur tɛ iɕte kɛtu sa kiɕte me mɛ folun?... „Zemrɛ-keq kiɕte me mɛ ðanɛ dyke mɛ dɛftyem t' im kuɕɛri Skɛnder Beun, pɛr

cilat mirɛ-bama tɛ tij kɛrkon me e vramɛ ? . . ." Po, le tɛ luftojnɛ mendimet e mija lakmimtare, le tɛ ikim, kemi kohɛ ende. (Dykɛ e ɛikuam). Sa i qetɛ âɛt ɡumi i 'tij ! Sa fat-barâɛ duket ! Ah ! unɛ qi po e vɛɛtroj me çudi tɛ maðe, unɛ s' jam as pakɛ ! . . . Baλi i 'tij, âɛt i qetɛ e i qeɛun . . . . emi âɛt i rruðun e i errɛt prej furtunavet tɛ-mɛða. Aji druejse ndɛ ɡuin ɛef enɡɛjt t' i bien prej qieλi dafina tavdimi tɛ-pa-vdekuna. . . . Por ɡumi im âɛt ɳi êðe e nxehtɛ ; andɛrat e mija janɛ mbytun me fandasija tɛ cilat i ɛof qi ngrihen nga skɛterra . . .

Tɛ ɡiða i ɛkojnɛ mbar' e mirɛ, qieλi e ka mbuɛun me ɡiâɛ tɛ mirat e veta, dyke qenɛ qi unɛ nuk kam pjesɛ pɛrveç cmirit âe maniavet tɛ tij tɛ frikɛɛme. Athere pra me ɡezim tɛ mað po liɛohem me ɡiðɛ kɛto cmirre. Dilni nga zemra ime ju mendime tɛ Perɛndies e tɛ mames s' eme. Cuhuni mâ âe ju lavra tɛ ndɛrɡeɡjes s' eme. Le-mɛ ni tɛ lirɛ tɛ epem mbas turbimit t' em : le-mɛ-ni tɛ-lirɛ tɛ ɛkel pɛrmbi kɛta dy ɛtatna, ɳani i ɳi djali âe t' jetɛri i ɳi burri : ɡak, pɛrsɛri ɡak, pɛr ɳi fron . . . Unɛ, unɛ pra ɡan tɛ kɛrkoj ɛkresɛn qi ka me mɛ falɛ ɡiðɛ tɛ-mirat. (I afrohet masɛs. hap ɛportɛn âe prapset i habitun) Kuɛ e muer ? (Dykɛ ɛikuam Skɛnder Beun). Ky, pa dyɛim . . . ku e ka mpɛefun ? Qyɛ t'a mar veɛt ? . . . Le tɛ âɛrres Suλtanin. (Del mbɛ tɛ-djaðtɛt. Scena mbetet pa ɳeri ɳi minutɛ.)

BACKPNDEJA VI.

Skɛnder Beu, ndɛ ɡumɛ, **Murati, Moisiu,**
hyjnɛ dykɛ u-ruejtun e dykɛ u-rrɛɛtun.

Murati. — Dal nga dalɛ le tɛ ɛkojmɛ pakɛ mâ tej.
Moisiu. — Cumi i 'tijɛ âɛt i-rrandɛ.
Murati. — Ti si âue ?
Moisiu. — E ka mpɛefun pa fjalɛ ndɛ krahnuer tɛ-vet.
Murati. — Lypset tâ marr me çdo âeroresiɛ ; duhet tɛ vdesi sot pɛr sot pa u-ngrysun qi tɛ mos kɛtɛ kohɛ tɛ fitoi laftin e mundjes tɛ Hynjaâit.

Moisiu, dyke nxjerr ɳi ðikɛ ðe dyke e vumɛ mbi zemrɛn e kuɛrinit tɛ-vet. — A e pɛlqeni kɛtɛ punɛ qi due me bamɛ?

Murati. — Jo, due t' i marr ɳi gâ mâ tɛ maðe se jeta.

Moisiu. — Θuej-mɛ prà ç'duhet me bamɛ.

Murati, dyke nxjerrun ɳi botile tɛ vogɛl nga grisa e vet. — Mbaje, ðe ɢko t' jà vêɢɛ ndɛr hund tɛ theki erɛn e kɛti helmi. (Moisiu ban mbas urðɛnit qi merr). Mjafton; ndaɢti le tɛ marrim maskat t'ona pɛr mos me na ɳoftun kurr-kuɢ. (Marrin maskat e 'tyne). Ciko si u-dej e po flet kot e kot. . Ky ndaɢti ka me u-ngritun e ka me ndejun mbi ɢtratin e 'tij ðe dyke mos na ɳoftun as pakɛ ka me na rrɛfyem gið ç'ka bamɛ. Eja kɛtu. (Zanɛ ɳi vend e rijnɛ afɛr masɛs. Skɛnder Beu ngrihet nga dalɛ me sy tɛ-perenduame ðe kujton se gindet ndɛ Adrinopoje).

Skɛnder Beu, dyke folun pɛr gumɛ. Oh! falemi nderjes i-maði Murat! I daɢuni Ames, e kam tɛ-ɢkruame beɛn e tija; ti ke me qenɛ mbreti i Ciqiptarɛvet.

Murati, me zâ tɛ ndryɛem. — Ku e ke mpɢefun ɢkresɛn e betimit?

Skɛnder Beu, i trembun, — Hi tigrɛ! (Prapset, i huðet Moisiut ðe kur kɛðehet prapɛ e ɛɳon). Hi garpɛn!

Murati, dyke qindruam me forcɛ. — Ç' e bane ɢkresɛn e betimit tɛ Muratit? Rop, bind-u t' yt zoti, ep-mɛ kɛtɛ ɢkresɛ.

Skɛnder Beu, kundrɛɛtohet vet-vetiu ðe nuk i a poltis fjalɛt.

Murati. — Bind-u! (Skɛnder Beu lufton mbɛ tɛ kotɛ, ɛtrihet ndɛ rrimt me duer hapɛt ðe lɛɛon krepsidrɛn pɛr-ðe sɛ-cilɛs zilja nis e bije pa puɛim).

Skɛnder Beu, bɛrtet. — Jam i-liðun!

Moisiu, Muratit. — Le tɛ ikim, ka me arðun Tamisi. (Dalin tɛ-dy nga e-djaðta).

Skɛnder Beu, dyke u-ngritun e dyke i gurmuam me duer tɛ hapɛta). Ames, Ames kanɛ me tɛ pɛrpimɛ.

BAƆKENDEJA VII

Skɛnder Beu, Amesi, Tamisi.

Amesi, dyke e pɛrqafuam me krahat e-veta. — Ungi im i-daɢun, nga e mueret kɛt farɛ driðtimi?

Tamisi. — O Perendie! Sa i hutuam âgt!

Skender Beu, Amesin dyke e sternguam fort. — Oh! ruhu! jane ketu ata!

Amesi. — Qetesohu ungi im.

Skender Beu. — Une i page vete. Ata jane dy: ηi tigre e ηi garpen.

Tamisi, Amesit. — Kejo gâ vjen gum here nga ηi loäje e-made ãe nga te mos fjetunit prej gum kohes.

Amesi, dyke e strime nde nimt. — Otrihuni prape ungi im e qetesohuni pake, qe, ãe une kam me ndejun ketu per me fjetun afer jug.

Skender Beu. — Mire fort, rri djali im. Zani yt aqe i âmel me zbut mendimet e me gezon gpirtin. Oh! fol, fol ãe mâ.

Amesi. — Mire, mbassi zani im u pelqen teper po nis me kenduam kete kange:

(Zâni i kanges: *Tombé du nid*).

Engeλ i-maδi ruejtes i voglies s' eme,
Ti me lê vetem pa mprojtje e mbestetie,
Ti qi m' pergoje n' djepet sa kig leme
Ti m' le si 'i bime e-dobet pa vereitje;
Por kur fleten t'ande dyke ndeme ηi dite,
Be gpirti yt flut'ron ke Perendia,
Te baj bee se kam me qene besnik me gpirt
Be beja ime âgt kur-do prane Tija.

O e-dagun mama ime,
Qi t' kujtoj me aqe maληime,
Kam me t' ruejtun feen e dieλit,
Mpro me prej naltsies se-qieλit!

Skender Beu, ngrihet, gunezon, mbestieλ duert âe ndigon me driâtin.

Tamisi, me zâ t'uget. — Oh! vaλ ç' do te kete qi vuen kaqe teper?..

Amesi, me zâ t'uget. — Lypset tâ zgojme!...

Tamisi, me zâ t'uget. — Jo, ndigo.

Skender Beu. — M'a fal o mama ime!..

BACKENDEJA VIII

Tɛ Parɛt, Moisiu.

Moisiu. — Ç' ka Skɛnder Beu, mos âɢt i sɛmunɛ?

Tamisi. — Heɢt!

Skɛnder Beu. — Qindroni,... ati im,... kam me ju bindun.. (zɲohet).

Amesi. — Po vueni ungi im!

Skɛnder Beu. — Ku gindem?... Ah! ju qenɛki. Ç' andɛrra tɛ-kɛqia kam pamɛ!...

Moisiu. — A munt tɛ marrim veɢt ç' fare andɛrraɢ janɛ?...

Skɛnder Beu. — Oh! pa rrini ɳɛ herɛ miqt e mij. Ɑpirti im kurrɛ ndo-ɳi herɛ s' ka pasɛ ɳi kɛsi triɢtimi. Herɛn e-parɛ kam pamɛ ɳi tigrɛ e ɳi garpɛn tɛ hyjnɛ ndɛ tendɛt t' eme, mbasandaj ka arâun ɳi engɛλ qi i pɛrzuni; ky engɛλ kur kɛndonte ɢpirti im i gɛzuam ngriheɢ ndɛ qieλ. Mb'at çast m' u-duk mama ime; veɢtrimi i sajɛ iɢte fare i-vranɛt âe lotɛt i derâeɢin si rrɛke mbi fytyrɛn e saj. „Bir fat-keq, mɛ âotɛ, pɛrse e mohove feɛn e pɛrindvet t' uej?" âe unɛ i kɛrkoje ndjesɛ. Mbasandaj, m' u çfaq im-atɛ dyke mbajtun prej ɳi dore ɳi prift tɛ nderɛɢɛm tɛ cilin m' a dɛftente me dorɛn t'jetɛr. „Feɛ mohoɳɛs, mɛ âa, pɛrse nuk e qase kɛt ɳeri? Fat-keq!" Dûert e 'tij hapeɢin tɛ dyja qi tɛ mɛ maλkojnɛ. I trembun, i-u rreâova kambɛvet tɛ 'tij „Bindju kɛti ɳeriu mɛ âa e ndɛ mos, qofɢ i-maλkuam...

Moisiu. — Fandasija tɛ-kota! pɛrfundje tɛ-çudiçme tɛ-ɳi mendimi tɛ-loâun. Ky âɢt ɢykimi im i-drejtɛ.

Skɛnder Beu. — Rrɛheɢ Moisi, burimi i dritɛs morale nuk âɢt vetɛm ke ne. Sa ngarje tɛ-mpɢefta e sa anɛmikɛ tinɛzarɛ s' kiɢim me ɳoftun po tɛ iɢte e-vɛrtetɛ se Perɛndia nuk na jepte t' i ɢykojɢim me parɛndjeja ose me andra!

Moisiu, veçan. — A mɛ ɳofti vaλɛ?

Skɛnder Beu. — Jo, Moisi nuk munt tɛ rrehem. Kɛjo andrɛ, âɢt ɳi lajme nga an' e Perɛndiɛs. Ɑko pra e sieλmɛ priftin qi s' e qasa, s' ka ɳi çikɛ herɛ.

Amesi. — N'ɛ ndjeni ungi im, s' ka ikun. Mora âimsɛniɛ pɛr iâɛniɛn e 'tij; aji âɛt ndɛ tendɛt t' eme âe aty falet.

Skɛnder Beu. — Ɔko pra e âuej qi tɛ vijɛ. (Amesi del).

Moisiu. — A lypset t'ju lâ vetɛm me 'tɛ?

Skɛnder Beu. — Jo, rrini.

BAƆKƐNDEJA IX.

Tɛ Parɛt, Jan Kapistrani baɛkɛ me **Amesin.**

Skɛnder Beu, veçan. — Aji vetɛ âɛt!

Jani. — Perɛndia tɛ ruejtɛ i-ɛkɛlqyeɛɛm Paɛa!

Skɛnder Beu. — Kuɛ je ti plak?

Jani. — Jan Kapistrani, prift frangiskan âe perfaqesoɳɛs i Papɛs nd'uɛtriɛt tɛ Ungarɛvet.

Skɛnder Beu. — Ç' dɛɛironi?

Jani. — Ɔpɛtimin e kiɛɛs e tɛ botɛs: jetɛn e Ungarɛvet e tɛ Ɔqiptarɛvet.

Skɛnder Beu. — Tɛ Ɔqiptarɛvet!

Jani. — Prens, po vij nga Kruja.

Skɛnder Beu. — E mbasandaj?

Jani. — Lauzi yt âɛt rop.

Skɛnder Beu. — E dij.

Jani. — Mbɛ çdo vent kur-do-herɛ u-propozohet vdekja ose ndryɛim i feɛs.

Skɛnder Beu. — E dij.

Jani. — Aɛtû vɛrtet, por âɛt âe ɳi gâ qi ti nuk e dij.

Skɛnder Beu. — Cila?

Jani. — Ipeɛkvi si âe giâɛ zotnijt e parɛ t'jerɛ janɛ tɛ-liâun me hekura; neser kanɛ me u âerun.

Skɛnder Beu. — Pɛr se?.... Ata kam mɛ i ɛpɛtuam por ju kɛâehuni e i âoni Hynjaâit se neser ka me u-bamɛ lufta.

Jani. — Ç' âoni kɛɛtu o prens fat-keq?

Skɛndet Beu. — Duhet priɛun krejt fuqia e Hynjaâit, sepse vetɛm me kɛtɛ mɛnyrɛ munt tɛ ɛpɛtojɛ atâeu im.

Jani. — Po rreheɢ Γerq Kastrioti.

Skɛnder Beu. — Unɛ e ŋof mirɛ Suʎtanin.

Jani. — Unɛ e ŋof pakɛ mâ mirɛ.

Skɛnder Beu. — E mbasandaj!

Jani. — Dje iɢtɛ ndɛ Krujɛ.

Skɛnder Beu. — Suʎtani?

Jani. — E paɢɛ me Muzaɢin, ɢkroŋɛsin e 'tij; iɢin veɢun tɛ ty me rroba uɢtarɛɢ. I ŋof mirɛ, dy herɛ kam folun ɛe 'tá ndɛ Adrinopojɛ.

Skɛnder Beu. — E ç' ðojɢin?

Jani. — As ŋi nga Kastriotɛt s' ka me mbetun ndɛ Krujɛ.

Skɛnder Beu. — Sa pɛr kɛtɛ Murati mɛ ka ðanɛ beɛn. (I dɛften ɢkresɛn).

Jani. — Ka ðanɛ ɢum t'jera, por as ŋi s' ka mbajtun nger mbɛ sot.

Skɛnder Beu. — Pɛrpara atí jam i detyrɛɢɛm ðe unɛ tɛ mos i ɢkel beɛn qi i kam ðanɛ.

Jani. — Beɛt t' ueja nuk janɛ tɛ-pɛlqyeɢme ke Murati! Por ti si munt t' i bajɢ béɛ ati? Ti a nuk qe i-kriɢtenɛ pɛrpara se tɛ iɢje i Suʎtanit? Ç' tɛ drejtɛ ka Suʎtani: tɛ priɢɛ kiɢɛn, tɛ djegi e tɛ puɢtojɛ Evropɛn?

Skɛnder Beu. — Por istoria ka me e çnderuam punɛn t'eme.

Jani. — Istoria ka me tɛ quejtun liridaɢɛs tɛ-mað tɛ vendit t'and, mundɛs tɛ ŋi tirani, e ɢpɛtimtar tɛ botɛs tɛ cilɛn Murati dɛɢiron me e robnuam.

Skɛnder Beu. — Jeni fare kot ndɛ qoftɛ se kɛrkoni tɛ mɛ kɛðeni nga ky mendim qi kam Mɛrekuʎohem plak, me atɛ hoʎɛsiɛ foljeje t'ujɛn, por, vendimi im âɢt i-pa-mundun; tɛrhiquni.

Jani. — Kujto t'ɛt vɛʎezɛr o Γerq tɛ-cilɛt Suʎtani t' i vrau e t' i priɢi se iɢin tɛ-kriɢtenɛ.

Skɛnder Beu. — Mjaft tɛ ðom!

Amesi. — Mos u-zemroni kaqɛ tepɛr ungi im, kini pakɛ ðinsɛniɛ. (I bijè ndɛ guj).

Skɛnder Beu. — Ngreu ti djalɛ! Unɛ pɛr kɛtɛ gâ kam bamɛ bɛɛ, ti ke me qenɛ mbrɛti i Ƈqipniɛs.

Amesi, (ƈkon me tɛ ƈpejtɛ ndɛ ƈportɛt nga e cila rɛmben ƈkresɛn ðe e gris).

Sdɛndɛr Beu. — Ç' bane aƈtu? fat-keq.

Amesi. — Qyƈ do munt tɛ mirrje ɳi kunorɛ nga ajo dorɛ qi mɛ ka vramɛ atin me pabesɛniɛ? (Skɛnder Beu mbetet pa folun. Puɛim).

Jani. — Nɛ do Ƒerq tɛ mos çnderohet atðeu i-yt huðe tej e largoje nga mendja lavdurimin qi munt tɛ fitojɛ nga an' e Tyrkut.

Skɛnder Beu. — S' munt tâ baj.

ani. — O Perɛndiɛ, kɛjo munt tɛ bâhet fort mirɛ! Qyƈ pra o Skɛnder Bej neser kuxon me sjeλun kundrɛ mprojtɛsvet t'uej! (dyke rane ndɛ guj) merruni veƈt me tɛmirɛ me Hynjaðin, me Korbinin e me uƈtriɛn e 'tyne, ðe nderoi tɛ ðom pɛr emɛnit tɛ Perɛndiɛs sɛ armavet, pɛr emɛnit tɛ veλɛzɛnvet t'uej qi u-banɛ ðerorɛ prej ðojvet tɛ Tyrkut, anɛmikut t'onɛ. (Skɛnder Beu puɛon sɛ foluni ðe mendohet).

Amesi, ndɛ guj. — Nderoi, ungi im!

Tamisi, ndɛ guj. — Kujtoni qi herɛ atin t'uej.

Skɛnder Beu. — Im-at! Oh! po, sa keq mɛ vjen kur e kujtoj.

Jani. — A i-u mbuƈ mendja pɛr me ƈpɛtuam mprojtɛsit e 'tij?

Skɛnder Beu. — Ƈkoni e kɛrkoni Hynjaðin e d'Obysonin pɛr me liðun ɳi tratat me nder.

Jani. — Me ç'farɛ sigurimi, Zotni?

Skɛnder Beu. — Keni tɛ-drejtɛ. Ƈkoni Moisi ðe ti besɛtar Tamis mbas kɛti plaku pɛr me mbetun penk ndɛ uƈtriɛt tɛ kriƈtenɛvet.

Tamisi. — Unɛ po ƈkoj me kɛrkuam armɛt e mija (Amesi i ƈkon pɛr mbrapa, Jani ðe Skɛnder Beu flasin me zâ tɛ-unɛt.)

Moisiu. veçan. — O sa vendim i-kotɛ! Muratit duhen ƈkruam dy fjalɛ me tɛ ƈpejtɛ. (Ƈkruen). „Prens, ju kanɛ tra-

ðɛtuam; Skɛndɛr Beu po liđ tratat me tɛ-kriɢtenɛt, unɛ po ɢkoj penk ndɛ uɢtɛroret tɛ 'tyne; rueni djalin Ames ðe ɢtɛrngojeni t'ju a dɛɢmojɛ vetɛ se Skɛnder Beu i-a ka mbuɢun mendjen qi tɛ mbesi i-kriɢtenɛ. (E vulɔs me tɛ-ɢpejtɛ). Ndɛ qoftɛ se na qiʎon ndo ɳi ngarje e çudiçme kam me ju lajmuam nga fuɢata e Ungarɛvet Por, ndaɢti kuɢ ka me i-a çuam kɛte letrɛ. (Dyke ɢikuam Amesin qi po hyn.) Amesi vetɛ. (Me ɳi buzɛ-qeɢje tɛ-rreme.) Ɑpejto e ɢko djal nɛ tendɛt t' eme ðe ep-i kɛtɛ letrɛ uɢtarit qi po mɛ pret atje.

Amesi. — Me giđɛ zemrɛ kuɢɛrini im i-daɢun. (Del).

Moisiu, veçan. — Ti s' ke me arđun mâ.

Amesi. — Jam gati.

Skɛndɛr Beu. — Nxitoni pra e ɢkoni.

Jani. — Le tɛ ɢkruejmɛ e tɛ liđim tratatin.(Rri e ɢkruen) Detyrohemi t' i japim prap Suʎtanit Sɛrbiɛn ðe giđɛ vendet e puɢtuame kɛndej Danubit; pɛrmbi kɛtɛ betojmɛ pɛr ɳi paqɛ pesɛ vjetɛɢ. (Ngrihet).

BAƆKƐNDEJA X·

Skɛnder Beu, Ili uɢtar, Plaku, Djali.

Ili uɢtar. — Zotni ɳi plak i-pa-fuqiɢɛm me ɳi djal prej dore kɛrkon me ju đânɛ disa fjalɛ.

Skɛnder Beu. — Le tɛ hyjɛ. (Uɢtari tɛrhiqet. —Veçan). Lɛmoɢa kurdohɛrɛ sieʎ fat-barđɛsiɛ.

Plaku, (hyn me djalin). Zotni, po ɢîfni pɛrpara juɢ ɳi fat-zi i ćili vjen e ju lutet pɛr me i đanɛ birin e tij mbɛɢtetjen e jetɛs sɛ-vet e tɛ kɛti djali.

Skɛnder Beu. — Kuɢ âɢt biri yt?

Plaku. — Ky âɢt ɳi uɢtar sɛrb qi e muerɛt rop, s'ka mot-mot.

Skɛnder Beu. — Por ky âɢt robi i ɢkroɳesit tɛ-Muratit.

Plaku. — Ɑita giđɛ pasjen t'eme pɛr me e çpɛrblyem; mjeri unɛ! m' i vođɛn uɢtarɛt tyrq.

Skɛnder Beu. — Ndaɢti ç'ɢpresoni?

Plaku. — Ah! ju jeni mɛɢirɛ-ɢumɛ ãe pɛrandaj ɢpresoj se keni me e liruam.

Skɛnder Beu. — Por, i juej âɢt ndɛ Stamboλ.

Plaku. — Dje iɢte me tɛ zotin e 'tij ndɛ Krujɛ ãe sot ka me qenɛ mbrenda nd'uɢtriɛt t'uej.

Skɛnder Beu. — Muzaɢi ndɛ Krujɛ! Nuk qenɛka as pakɛ i rrejtun delegati i Papɛs!

Plaku, dyke u-likɛtuam. — Mbajmɛ pakɛ o biri im. (Skɛnder Beu me djalin e mbajnɛ).

Djali. — Kurajo, ati im!

Skɛnder Beu.—Im âtɛ ka qenɛ ndɛ moɢɛt tɛ kɛtij.. Hyni kɛtu plak e çloãuni pakɛ nɛ divan t'em, ãe pritni arãjen e djalit t'uej. (I fut nɛ derɛt, mbɛ tɛ djaũtɛt). Muzaɢi ndɛ uɢtriɛt t'e me. Murati baɢkɛ me 'tɛ, pa dyɢim çfytyrohen me çdo mɛnyrɛ qi tɛ mos ŋifen. Le tɛ nxitojmɛ tɛ vulosim tratatin e t' i japim ŋi pɛrfundje luftɛs.

BAɢKɛNDEJA XI.

Skɛnder Beu, Uɢtari, Hynjaãi, Jani, d' Obysoni.

Uɢtari. — Qe tɛ-parɛt e tɛ-kriɢtenɛvet. (Kɛta mbassi hyjnɛ mbrenda uɢtari del jaɛtɛ).

Hynjaãi. — I ɢkɛlqyeɢmi paɢa Skɛnder Bej, tɛ-kriɢtenɛt vijnɛ me ju rrɛfyem qi janɛ tɛ-mundun.

Skɛnder Beu. — Baɢkɛ me ju iãɛnohem ãe unɛ kalorɛs fisnikɛ, mundja nuk na âɢt giãɛŋi besnike.

D' Obysoni. — Ne ɢpresojmɛ ende me pamɛ pɛr sɛɢpejti nderimet e sajɛ.

Skɛnder Beu. — Ajo ju ka ãanɛ ŋi kurajo tɛ-maãe, fisnik d' Obyson, atɛ ditɛ kur me ŋi qint kalorɛs vetɛm pɛrçatɛ e coptuet ŋi trup 1.800 tyrqiɢ.

Hynjaãi. — Sot ne jemi tɛ-mundun pa u-nisun lufta, pɛrandaj vijmɛ e epemi ndɛr duer t' uej ãe poltisim giãɛ qyɢket qi na bâtɛ me ditun.

Skɛnder Beu. — Merrni e i ɢikoni si janɛ bamɛ ju nuk i keni ndɛnɢkruam. (Jani, Hynjaãi e d' Obysoni e ndɛnɢkruejnɛ me raãɛ).

Jani. — I poltis mbɛ emɛnit tɛ Papɛs.

Hynjaði. — I poltis mbɛ emɛnit tɛ Ungariɛs.

D' Obysoni. — I poltis mbɛ emɛnit tɛ tɛ-Maðit Zotni tɛ kaloɾɛsvet tɛ Rodosit.

Skɛnder Beu. — I poltis mbɛ emɛnit tɛ Suλtanit. (Θkon pɛr me e ndɛnɛkɾuam).

BAƆKƐNDEJA XII.

Tɛ paɾɛt, Murati, Muzaɛi, dy Paɛaj uɛtaɾɛ Tyɾq.

Murati, dyke hymɛ. — Por, unɛ nuk i poltis.

Tɛ Γiðɛ, dyke u-ngritun. — Suλtani!

Murati. — Aji vetɛ. Tɛ kɾiɛtenɛt s' kanɛ me pasun paqɛ, vdekje ose ndɾyɛim ɟeje.

Skɛnder Beu. — Uɛtɾia e tɛ-kɾiɛtenɛvet âɛt e-foɾtɛ prej 40,000 buɾɾaɛ.

Murati. — Emja âɛt prej 80,000.

Skɛnder Beu. — Mundja nuk iɛte e siguɾuame.

Murati. — Tɾaðeti! Unɛ kiɛjam me i pɾiɛun tɛ ɓiðɛ vetɛm me 20,000 ɛpiɾt.

Hynjaði. — Uɾðɛno pɾa ditɛn e luftɛs.

Murati.—Neseɾ, tɛ ɓiðɛ keni me qenɛ uɛqimi i-kɾymbavet.

D' Obysoni. — Athere, ep-na leje tɛ tɛɾhiqemi sɛkɛtejmi.

Murati. — Jo, nuk ju ap, jeni ndɛn puɛtet t' em, ju bana roɓɛn. (Θɛɾet me doɾɛ uɛtaɾet tɛ cilɛt afɾohen).

Hynjadi e **D' Obysoni,** dyke nxjeɾɾun ɛpatat e' tyne. — Pa-beseɲiɛ! tɾaðetiɛ!

Skɛnder Beu. — Uɛtaɾɛ, kɛðehuni pɾapɛ (Muratit). I tepɛɾfuqiɛɛem Maðɛniɛ, kɛta dy tɛ-paɾɛ tɛ-kɾiɛtenɛ kɛtu kanɛ aɾðun duke i ðanɛ besim ɟjaleS s' eme: dy nga faɾ' e fisi im janɛ penk ndɛ uɛteɾoɾet tɛ-kɾiɛtenɛvet.

Murati. — Ɓe ti kuxon t' i kundɾɛɛtoheɛ uɾðɛnit t'yt zoti?!

Skɛnder Beu. — Jeni tɛ liɾɛ tɛ mos poltisni tɾatatin

e 'tyne, por jo t'i puɢtoni me pabesɛniɛ, sepse emɛni im mproi hyrjen e atyneve ndɛ tendɛt t'eme, ɗe krahu im ka me i ndifun tepɛr sɛ dalmes 'tyne. (I ban me dorɛ tɛ-kriɢtenɛvet tɛ dalin ɗe aji vetɛ del baɢkɛ me 'tá).

Murati, me zemɛrim tɛ-maɗ rruejtɛsvet e Paɢajvet.—Бe si s'kuxoi ndoŋi nga ju tɛ dɛnonte kɛt ŋeri tɛ-poɢtɛm!. . (Heɢtɛn). Fort mirɛ! Kam me e munduam vetɛ, u-afrua koha e ɢpagimit t' em. (Muzaɢit). A tà dejɛm djalin?

Muzaɢi. — Po, Maɗeniɛ, aji po ɗotɛ vetɛ me zâ tɛnaltɛ qi âɢt i-kriɢtenɛ.

Murati. — Le tà sjeƛin kɛtu. (Hyn Skɛnder Beu).

BACKƐNDEJA XIII.

Skɛnder Beu, Murati, Paɢajt, Ruejtɛsit.

Murati, Skɛnder Beut. — Kujtova se u-kɛɗeve i-kriɢtenɛ e se nesɛr kiɢje me luftuam ndɛ rrieɢtnat e 'tyne.

Skɛnder Beu. — Tɛ m'a kiɢte ɗanɛ Perɛndia qi tɛ mbetɛɢa i-kriɢtenɛ pɛr ɡiɗɛ jetɛn!

Murati. — Athere dɛɢiron tɛ kɛɗeheɢ pɛrsɛri!... Besova se uɢtriɛn t' eme e lɛɢova ndɛr duer tɛ siguruame.

Skɛnder Beu. — Kurrɛ ndo ŋi herɛ nuk e kam rrejtun besimin t' uej, merr-mɛ-ni paƛɛn ɗe ep-mɛ-ni prap liriɛn t' eme.

Murati. — E poltisa; merrni ruejtɛs paƛɛn e çaƛmɛn e 'tij. (Skɛnder Beu i jep Muzaɢit paƛɛn me ɡiɗɛ çaƛmɛ).

BACKƐNDEJA XIV.

Tɛ Parɛt, Muzaɢi, Amesi.

Amesi, dyke u-ɢtymɛ prej Muzaɢit. — Lɛɢomɛni; jam i-kriɢtenɛ.

Skɛnder Beu. — Ç' janɛ kɛto qi po ndiɡoj?

Murati. — Kuɢ tɛ bani tɛ-kriɢtenɛ?

Amesi. — Mjafton tà dijɛ vetɛm Perɛndia.

Murati. — Le tɛ rrifet ɡer sa tɛ rrɛfejɛ.

Skɛnder Beu. — Qindroni! unɛ vetɛ e bana tɛ-kriɢtenɛ.

Murati, ruejtɛsvet e Paɛajvet. — A e ndiguet?

Tɛ Fiãɛ. — Duhet dɛnuam pɛr vdekje.

Murati. — Liã-e-ni, ruejtɛs, traãɛtorin ndɛ kɛtɛ ɛtyλɛ.

Skɛnder Beu, dyke rrɛmbyem paλɛn e vet nga duert e Muzaɛit. — Pɛr Pɛrɛndiɛn nuk kam me e lanɛ vehten tɛ mɛ ãurrni si grua. (Tɛ giãɛ stepen tɛ tremun. Θɛret sɛ jaɛtmi): Kɛtu luftɛtarɛ tɛ mij!

Murati, dyke prumɛ djalin ndɛ mest tɛ sɛɛnɛs, ãe dyke vumɛ ŋi ãikɛ mbi krahɛnuerin e 'tij. — Eãe ŋi fjalɛ po tɛ ãuɛɛ ky djal ɛtrihet i vdekun pɛrpara kambɛvet t' ueja.

Skɛnder Beu, veçan. — Moisiu e Hynjaãi munt tâ ɛpɛtojnɛ. (Dyke huãun paλɛn e 'tij.) Qe krahat e mija. (Ruejtɛsit e liãin ndɛ ɛtyλɛt).

Murati, dyke ɛikuam paλɛn e 'tij — Qe kɛjo paλa e frikɛɛme tɛ-cilɛn ti dije tâ pɛrdorje aqɛ mirɛ; s' ka dyɛim qi ka ŋi forcɛ tɛ-çudiçme. (Dyke i u-afruam Skɛnder Beut) Le tɛ ɛohim ŋi hɛrɛ me ŋi tɛ sjeλun si ka me ju a ndamɛ kryet. (Ngre paλɛn pɛr me i sjeλun).

Amesi, me ŋi britje. — Ah! (I huãet unŋit tɛ vet ãe e pɛrqafon, Skɛnder Beu rri me ŋi qindrɛsɛ tɛ pa mɛrzitɛme).

Murati, dyke unun paλɛn e 'tij, veçan. — Jo, ka me mɛ marrɛ mɛniɛ uɛtria. (Me zâ tɛ naltɛ). Mos kij frikɛ as pakɛ: Krahu im kurrɛ nuk ka me tɛ sjeλun t'yj, krahu qi tɛ pret tyj âɛt i ndoŋi robi (Dy ruejtɛsve). Dɛrgoni ruejtɛs kɛt djal ndɛ tendɛt t' eme.

Amesi, dyke ɛtɛrnguam Skɛnder Beun. — Duen me na ndamɛ unŋi im i-daɛun.

Skɛnder Beu, dyke e pɛrqafuam — Lamtumirɛ djal i-daɛun, ji besɛtar i Pɛrɛndiɛs ãe falju e lutju pɛr t'yt unq Fɛrgin.

Amesi, dyke u-tɛrhekun. — Lamtumirɛ! lamtumirɛ!

Murati, ruejtɛsvet. — Dy uɛtarɛ tɛ qindrojnɛ ndɛ hyrjet tɛ tendɛs s' eme, ãe dy t'jerɛ mbɛ tɛ dalmet. Hapni syt mirɛ: krenɛt t' uej pɛrgegen pɛr kryet e 'tij. (Ruejtɛsit e pɛrɛendesin ãe dalin.)

Murati, Skɛnder Beut. — Neɛr o Skɛnder Bej tɛ kri-

ɕtenɛt kanɛ me qenɛ tɛ-mundun, ãe ti ke me mɛ çmuam e ke me mɛ lavduruam ndɛ botɛ t'jetɛr. (Del).

BAÇKENDEJA XV.

Skɛnder Beu, i vetɛm.

A u-mbarue dɛɕira ime? A nuk duhet tɛ vdes ndaɕti? Hekra tɛ turpɛme ãe mortja, qe giðɛ ɕpagimi i veprimevet tɛ mija!.. Ky âɕt o Muhamet Parajsi qi m' u-kiɕin zotuam?.. Zemɛra ime u-rrejt ãe krahu i em i u-fal e i u-kuɕtue me giðɛ zemrɛ tiranit t' atãeut t' em e vraɕɛsit tɛ vɛλezenvet tɛ mij!... Aji, aji Ames i-daɕun munt tɛ vrasi ãe tyj! Djal i-daɕun, ndɛ qoftɛ se ke me u-vramɛ, ke me u-bamɛ dɛɕmor si yt átɛ. Por unɛ? Ah! unɛ fat-ziu... sikur tɛ kiɕiam ɳi enɡeλ pɛranɛ meje makar t' i kɛrkoja faljen e fajevet tɛ mija!.. Ɔpɛreɕɛ e kotɛ! Bɛ pakɛ kam me vdekun .. Por, mɛ kujtohet... mɛ vijnɛ ndɛrment kɛɕiλat qi m' jepte mama kur po mɛ ðoɕte uã'e mbarɛ. Kɛto kɛɕiλa iɕin tɛ giða si e si me mprojtun vendin t' em. Ah! paλa ime i kuɕtohet vetɛm mprojtjes tɛ atãeut t' em tɛ-daɕun. (Puɕim).

BAÇKENDEJA XVI.

Skɛnder Beu, Hi Rop Sɛrb.

Hyn robi Sɛrb ãe afrohet, e ngre ɕpatɛn e 'tij mbi Skɛnder Beun.

Skɛnder Beu. — Fat-keq! a kuxon ti tɛ vrasiɕ Skɛnder Beun?

Robi, i tremun lɛɕon ɕpatɛn pɛr-ãe. — Skɛnder Bej! oh! le tɛ ikim! (Ikɛn).

BAÇKENDEJA XVII.

Skɛnder Beu, Plaku, Djali.

Plaku, (dyke hapun krahɛt). — Bir i im, bir i im ndiɡova zanin t'and.

Djali. — Ku je im-at?

Plaku. — I mjeri unɛ! s'paseka qenɛ gâ veç ɳi hijeje.

Skɛnder Beu. — Plak!

Plaku. — Cilin ndigoj kɛɕtû? Qyɕ! Ju, zotni mbɛ kɛt ɕtet?

Skɛnder Beu. — Nxitoni; Ju ka çuan Perɛndia; zgiðni hekɛrat e mija. (Plaku e zgiã). Falemi nderjes o Perɛndia im. Oh! jam i juej krejt. (Dyke u-armatosun me paλɛn e-vet) Dy ruejtɛs po fjalohen sɛ-baɕku; ɕpata ime lypset t'ju presi guhɛnat atyneve pɛrpara se tɛ nxjerrin ɳi zâ. (Del mbɛ tɛ djaãtɛt. Djali ãe plaku ɛɛkojnɛ prej sɛ-largu lɛvizjen e vepɛrimit tɛ 'tij; djali lɛɛon ɳi britme tɛ-pa-fuqiɛɛme kur Skɛnder Beu del e hyn ndɛ ɳi dɛrɛ tɛ-vogɛl pɛrmbrenda kurtinɛs).

Plaku. — Qyɕ krenɛt e 'tyne u-kɛputɛn vetɛm me ɳi tɛ sjeλun!

Skɛnder Beu, dyke hymɛ. — Oh! Ames kam me arãun vaλ aqɛ ɕpejt pɛr me tɛ ɕpetuam!... Ejani me mue plak ndɛ fuɕatɛt tɛ-kriɕtenɛvet; neser kam me ju ãanɛ djalin t'uej. (Dalin.)

BAÇKɛNDEJA XVIII.

Dy robɛn. (Hyjnɛ).

Robi i Parɛ. — Paseka ikun!

Robi i Dytɛ. — Ç'tɛ bajmɛ?

Robi i Parɛ, dyke kɛrkuam. — Ciko ruejtɛsit qi janɛ ãerun.

Robi i Dytɛ. — Paɕa-i na kɛrkoi krahun e djaãtɛ tɛ fajtorit, le tɛ marrim ɳi krahɛ tɛ ɳanit nga kɛta dy ɕtatna pa ɕpirt. Le t' i fusim kɛta dy ɕtatna ndɛ tendɛt; duhet tɛ nxitojmɛ tɛ dalim nga fuɕata pɛrpara se tɛ zbarãi dita (Dalin pɛr me bamɛ planin e 'tyne).

(Mbyλet scena).

Akti i tretë.

Tenda e Muratit përpara Krujës. Ekorsa të-çmuesme (seçade) flamurë, mbulesa. — Kanape mbë të-djaðtet e mbë të-majtët. — Hi tryezë me ŋi tavÀë të vogle plot me gurabij e Âokume, botila, kupa. Nga fundi ndë mest ŋi ətyÀ' e lehtë e e zbukuruame qi mban mbëlesen e siperme të tendës.

BAEKËNDEJA I.

Amesi, i-vetem.

Jo nuk munt të ha... Perendia im sikur të kiejam ikun nga tenda e Muratit! por, jo, më ruejnë. Merrmë o Perendi e defteme si e ku munt të hasem me t'im unq. Faksorët më rrembyen nga krahat e 'tij. Druej-se e kanë vramë nger ndaeti!... Si-kur të kiejam vdekun âe unë baeke me 'të, kiejim me u-pjekun të dy me t'im at e me t'im'amë. Nxitoni o im-at âe eani të më kërkoni këtu ku më rreðojnë ŋeres zemrë-këqij.

BAEKËNDEJA II.

Amesi, Jonimi.

Amesi, dyke e zgatun fjalën. — Ah! ç' ðom? Këtu kam ŋi ŋeri zemrë-mirë e me âëmsënie të-maðe. (Dyke zanë Jonimin prej dore). Ju jeni zemrë mirë Jonim; ju keni zbutun e e keni lehtësuam urâënimet barbarë të Muzaeit e më keni përdorun me butësinë përkundrë urâënimevet qi ju ka âanë. Nuk di me se t'ju a ejërblej këtë të mirë? (I jep gusoren e vet të vogël me florij.) Merr-e-ni, qe këto të-paka gâ qi kam po ju a jap me giðë zemrë.

Jonimi, dyke e zanɛ prej dore e dyke e larguam ŋga dalɛ. — Falemi nderjes djal i-daɢun.

Amesi. — Merr-e-ni ndɛ mɛ doni mue : ka me i u lypsun ɢpɛrblimit t'uej.

Jonimi, dyke e marrɛ. — Oh! falemi nderjes! falemi nderjes! djal i lavdueɢɛm, unɛ po ju detyrohem pɛr lirisn ãe im-at plak e im-bir kanɛ me ju detyruam pɛr fat-barãɛsisn e 'tyne.

Amesi. — Por, ãuej-mɛ, Jonim, a e di ti ç'u-bâ Skɛnder Beu?

Jonimi. — Ah! djal i-daɢun, Suλtani betoi pɛr me e vramɛ. M'a kiɢin ãanɛ mue barrɛn ŋi t' i jepɢa ŋi vdekje tɛ ɢɛmtuame, por mb'at minutɛ kur kiɢjam me i ranɛ ndjeva zemrɛn t'eme mjaft tɛ ãyeme e te dobɛt.

Amesi. — Rron ende? Çomɛ o Jonim afɛr t' im unŋi.

Jonimi. — Sa fort mɛ ãimseni, djal i-daɢun!

Amesi. — Makar ndihmɛ kur kam me i folun Suλtanit; kam me i kɛrkuam tɛ jem i-liãun baɢkɛ me t' im unq ndɛ ŋi burk e me ŋi palɛ hekura.

Jonimi. — Yt-unq nuk âɢt i-liãun mâ.

Amesi. — I lirɛ âɢt?

Jonimi. — Cpirti atij ndaɢti fluterɔn ndɛ qieλ ãe atje ju pret.

Amesi. — Vdiq!

Jonimi. — E vranɛ dy robɛn ɢaksorɛ ãe ŋi krahun e djaãtɛ tɛ 'tij i-a çuen Suλtanit.

Amesi. — Unŋi im! Skɛnder Bej! tɛ vranɛ!... Ah! ndaɢti due me vdekun!.. A mɛ mbetet ɢâ mbɛ kɛt ãe?.. Jo, nuk mɛ mbetet mâ pɛrveç Moisiut, por ãe aji nuk mɛ do.

Jonimi. — Ora e natɛs prens, po ɢkon ãjetɛ, duhet tɛ ɢkoni e tɛ qetɛsoheni pakɛ ãe ju.

Amesi. — Mirɛ, Jonim; keni me mɛ lanɛ ãom tɛ ɢunɛzoj afɛr ɢtreses s' eme; kam nevojɛ me u-falun pɛr t' im unq.

Jonimi.— Nxitoni; po ndigoj zanin e Suλtanit (Dalin)

BACKPNDEJA III.

Murati, Muzaci, Pacaj, Jeniçerɛ Robɛn, mbasandaj **Jonimi.**

Murati. — E zotnij Pacaj, a jeni tɛ-kɛnaqun?

Muzaci. — Tyrqit mâ sɛ fundi kanɛ me u-bamɛ kryenaltɛ; nuk rron mâ ndɛ kɛtɛ botɛ aji Cqiptar i-mɛnicɛm qi icte turpi i ynɛ.

Tɛ Fidɛ. — Rroftɛ Suλtani! lavdiɛ pastɛ Muhameti!

Murati. — Eani, miq tɛ festojmɛ mundjen t'onɛ qi fituam.

Tɛ Fidɛ. — Pɛr cɛndet tɛ Muratit.

Murati. — Muhameti e ka ndaluam venɛn.

Muzaci. — Por, na ka lanɛ muctin etj.

Murati. — Athere urdɛnoni, le tɛ na sjeλin nga kɛto tɛ-pimɛ.

Muzaci. — ucturcvet. — Na sieλni, robɛn, tɛ-pimɛt e kɛsaj feste. (Murati pi duhan baske me Ofiqalet. Robɛnit sjeλin tɛ-pimen).

Jonimi, dyke hymɛ. — Hi rast cum i-mirɛ. (I afrohet Muzacit) Zotni vij me ju kɛrkuam lirien t' eme.

Muzaci. — Lirien?

Murati, dyke ngritun kupɛn e vet. — Pini, Zotnijt e mij pini!

Tɛ Fidɛ. — Pɛr ndɛrɛ tɛ Suλtanit. (Pinɛ).

Jonimi. — Kini pakɛ mɛcirɛ o Zotni dɛ jo pɛr mue por mâ fort pɛr plakun t'im-at e pɛr fɛmijt e mij.

Muzaci. — E ç'ke me na dɛnɛ pɛr cpetimin t'ant?

Jonimi. — Kɛtɛ cucore florini.

Muzaci. — E kuc tâ paseka dɛnɛ kɛtɛ bukurie kaqɛ tɛ çmuecme?

Murati, zotnijvet. — A ju entereson ky çlirim? Le tɛ pimɛ dɛ pakɛ.

Jonimi. — Kɛtɛ cucore florini m'a dɛ Amesi.

Murati. — Ah! pa tâ cohim. (Dykɛ u zemruam porsa pa ηi ikonɛ e ηi kryq.) Por kɛjo ikonɛ âct e Virgineces sɛ 'tyne dɛ ky kryq âct i Perɛndiɛs sɛ 'tyne! Hi Perɛndiɛ i kryqɛ-

zuam!... Ni Perɛndiɛ vetɛm âɢt i-mað ðe Muhameti âɢt Profiti i 'tij.

Tɛ giðɛ. — Rroftɛ Muhameti!

Murati. — Vdekɢin tɛ-kriɢtenɛt!

Tɛ giðɛ. — Vdekɢin tɛ-kriɢtenɛt!

Murati. — Ti rop po ðue se kɛjo guɢore âɢt e Amesit, athere ɢko e sieƛ-na kɛt djal tɛ-kriɢtenɛ ðe keni me pamɛ si ka me kuxuam tɛ vɛrtetojɛ Kriɢtin pɛr Perɛndiɛn e-vet.

Jonimi. — Por, zotni . . . . .

Muzaɢi. — Bind-u ðe numɛroje vehten tande mjaft fat-mirɛ qi ju falɛm jetɛn.

Jonimi, veçan; dyke dalɛ. — Nuk di qyɢ kam me ɢpɛtuɛm si vehten aɢtu ðe kɛt djal?

Murati. — Kuɢ e mendonte se Skɛnder Beu iɢte traðɛtor?

Muzaɢi. — Zemra e tij iɢte mjaft e keqe pɛr me qenɛ aji ɳi besɛtar mysliman.

Ni Paɢa. — Me giðɛ kɛtɛ syni i 'tij ɢikonte nalt e mâ naltɛ, dɛɢironte me fituam tituƛa mâ tɛ-mɛða.

Ni Tjetɛr. — Θohet eðe qi lakmonte me kɛrkuam tituƛin e Suƛtanit.

Murati, dyke qeɢun — I ngrati! Ah! ah! pse nuk pini zotnij, pini, pini ðe ɳi herɛ (ɢqyhen sɛ-qeɢuni baɢkɛ me 'tɛ́.)

BAƆKƐNDEJA IV.

Tɛ Parɛt, Jonimi.

Jonimi, dyke hymɛ me tɛ ɢpejtɛ. — Ni uɢtar i ynɛ i-ikun vjen nga fuɢata e tɛ-kriɢtenɛvet ðe kɛrkon me folun me Suƛtanin.

Murati. — Le tâ liðin me hekura!

Jonimi. — ɢpreson faljen e 'tij ðe ɳi çmim tɛ mað.

Murati. — Vdekjen.

Jonimi. — Qe letrat tɛ-cilat kanɛ randɛsiɛ tɛ-maðe e janɛ mjaft tɛ-nevojɛɢme.

Murati. — Ti a nuk hoqe dorɛ mâ nga kɛto punɛ?

Jonimi. — Moisiu t'i ka ɢkruejtun.

Murati, dyke marrɛ letrat e dyke i huđun mbi masɛt. — Ja epni; kɛto punɛ kaqɛ serioze le tɛ mbeten pɛr neser!

Tɛ Ґiđɛ. — Neser! neser! (Pinɛ).

Murati. — Por ky djal i-kriɢtenɛ nuk erđ kɛtu ende?

Jonimi. — Aɢt mesnate; Amesi po flinte. Por jo jo, qe po vjen.

BAƆKƐNDEJA V.

Tɛ Parɛt, Amesi me dy ruejtɛs mbrapa e pɛrpara.

Amesi. — O Perɛndiɛ! Ç' mɛ duhen kɛta ŋerɛs?

Murati. — Afrohu djal mos kij frikɛ.

Amesi. — E ç' farɛ frike do tɛ kemi kur s' kam me humbun gâ mâ nɛ kɛtɛ botɛ.

Muzaɢi. — Oh! oh! pɛrgeget si ndoŋi myfti.

Murati. — A e ŋeft ti kɛtɛ guɢore?

Amesi. — Po, Mađɛniɛ

Murati. — E kuɢ tâ ka đanɛ?

Amesi — Kɛjo guɢore ka qɛnɛ e mamɛs s' eme, âɢt i-vetɛmi kujtim qi mɛ ka lânɛ.

Murati. — E kujt âɢt kɛjo ikonɛ?

Amesi. — E Kriɢtit!

Murati. — Mohoj-e Kriɢtin, e ndɛ mos ke me u-vramɛ.

Amesi. — Pɛr kɛtɛ gâ helmuet si fajtor đe t' im âtɛ Reposqin!

Murati. — Profiti ka đânɛ: bíndje ose vdekje.

Amesi. — Viɢkuλa e profitiɛs sɛ 'tij âɢt ŋi viɢkuλ he-kuri; fuqia e 'tij mbahet vetɛm me lufta.

Murati. — Viɢkuλa e Kriɢtit t'and âɢt ŋi kaλam i-dobɛt pa ndoŋi fuqiɛ e virtutɛ.

Amesi. — Rreheni, Mađɛniɛ; fuqia e Kriɢtit pɛr-mbɛɢtiλet e-giđɛ nɛ daɢuniɛt, e daɢunia pra âɢt ɢum mâ e-fortɛ se vdekja.

Murati. — Athere pse Ɔqiptarɛt tɛ-kriɢtenɛ janɛ tɛ armatosun đe pɛrdorin ɢpatat e 'tyne me aqɛ ɢpejtɛsiɛ?

Amesi. — Cqipɛtarɛt luftojnɛ pɛr me ɢpɛtuam atđeun e 'tyne, besa-besɛn e lirien e 'tyne.

Murati. — Por kuɢ t' i ka mɛsuam kɛto fjalɛ?

Amesi. — Perɛndia qi mɛ krioi e qi ađuronte im átɛ.

Murati. — Cili tɛ mɛsojɛ me ŋoftun kɛtɛ Perɛndiɛ?

Amesi. — Im unq, Skɛnder Beu.

Murati. — Yt unq qe ŋi trađɛtor!... Bɛɢtɛmoj-e Kriɢtin e ndɛ mos ke me u-vramɛ si yt unq.

Amesi. — I-mjeri unɛ! s' kam pakɛ kohɛ qi e ŋofta Kriɢtin. Ah! qyɢ tɛ bɛɢtɛmoj Kriɢtin qi mɛ pɛrmbuɢi me aqɛ tɛ-mira e mâ ndɛ funt vdiq pɛr mue!

Murati. — I ngratɛ! o i-ngratɛ!

Muzaɢi, (me zâ tɛ uŋɛt.) — Pɛrpiquni t' i mbuɢni mendjen me gâ mađɛɢtore.

Murati. — Bindju t' yt zoti se kam me ju đanɛ fronin e pɛrindɛnvet t'uej.

Amesi. — Γiđɛ tɛ-mijt ginden ndɛ qieλ. (ɢikon qieλin).

Murati. — Pɛrse ɢikon qieλin?

Amesi. — Atje po ɢoh t' im átɛ dyke ndejun mbɛ ŋi fron fildiɢi, đe im' mê âɢt pɛranɛ 'tij; tɛ-dy ɢkɛlqejnɛ nga ndriçim i-dritɛs.

Murati. — Flet kot e kot.

Amesi. — Ndigoni o Prens i Asiɛs, ndigoni o ađuroŋɛs i flamurit tyrk.... Koha e mbaskɛndajme mɛ çfaqet ndɛ ŋi tɛ-pame: Qe nga an' e veriut po ju vjen ŋi gigant i-frikɛɢim i-cili ka me ju ɢtypun me duerɛt e 'tij tɛ forta; kamba e 'tij ka me randuam pɛrmbi kryet t'uej đe keni me u-ɢtypun prej ati dyke nxjerrun ŋi kliđmɛ tɛ-mađe nga an' e Perɛndimit....

Muzaɢi. — Po flet si i-çmendun.

Murati. — Mjaft; ŋih Muhametin ose vdis.

Amesi. — Kurrɛ, kurrɛ!

Murati, dyke u-ngritun — Tɛ vritet!

Tɛ Γiđɛ. — Tɛ vritet!

Amesi. — Ah! ndaɢti, ndaɢti ô mama ime kam me tɛ pamɛ đe ŋi herɛ.

Murati. — Liđ-e-ni, ruejtɛs ndɛ kɛtɛ ɢtyλɛ đe si-eλ-mɛ-ni ɢigetat e mija ; đue vetɛ me i ɢpuam zemrɛn e me i a bamɛ đeror ɢpirtit tɛ Profitit qɛ nuk ndigon me i u-bindun.

Amesi, dyke kɛnduam (*Me'ođiɛ nxjerun nga Jérusalem de Verdi*) :

Eja em'amɛ ah ! sa diɢroj
Eja mâ eja tɛ t' ndigoj,
Zanin t'and aqɛ t'amɛl !
T' ɢpreses s' eme ŋi ândrɛ !
Zemra eme çdo mbramneje,
Mamɛ tek ti fluron e bije ;
Mamɛ ɢkurto-mɛ vuejtjen t'eme
Nd'qieλ kam me t'pamɛ ɢpejt si 'i hie ;
ɢkurtomɛ vuejtjen t' eme,
Nd'qieλ kam me t'pamɛ ɢpejt si 'i hie,
Kam me t'pamɛ ɢpejt si 'i hie.
Zemra eme çdo mbramneje,
Mamɛ tek ti fluron e bije ;
Mamɛ, ɢkurto-mɛ vuejtjen t' eme
Nd' qieλ kam me t'pamɛ ɢpejt si 'i hie.

(Kur kɛndohet kɛjo kangɛ Muratin e ze ŋumi mbi fronin e-vet).

Jonimi, nga dale dyke i u-âfruam. — Sa m'a ke đyem zemrɛn djalɛ !

Amesi. — Ah ! pɛrqafo-mɛ đe kij kujdes ɢtatit t' em

Murati, dyke u-zguam. — Pɛrse zotnij nuk po pini mâ ?

Muzaci. — Le t' i zbrasim kupat t'ona. (Pini)

Murati. — Mirɛ po ku janɛ ɢigetat e mija ?

Muzaci. — A m' epni lejɛ Mađɛniɛ t'ju çfaq ŋi đɛɢirɛn t' eme ?

Murati. — Folɛ.

Muzaci. — U-vonuam, po agon, kɛjo ditɛ duhet tɛ jetɛ dit' e mprapme e tɛ-kriɢtenɛvet Ungarɛ. Sonte kemi me puɢuam ndɛ Krujɛ, ndɛ kryeqytet tɛ ɢqipniɛs. Kuxoj e i lutem Suλtanit t'em tɛ urđɛnojɛ e tɛ çojɛ atje đe djalin Kastriot tɛ cilin atje lypset me e ɢpuam me ɢigetat t' ueja dyke ndejun pɛr mbi fronin e etɛnvet tɛ-'tij e dyke i đɛftyem giđɛ ɢqiptarɛvet : qyɢ kanɛ me u pɛrdorun mbaskɛndaj tɛ-Kriɢtenɛt.

Murati. — E vɛrteta âɢt qi Muhameti ju a prûni ndɛrment pɛr me u-bamɛ kɛjo gâ. Kɛɢtû kam marr prapɛ ðe beɛn qi i bana Skɛnder Beut.

Tɛ Γiðɛ. — U lumtɛ, u lumtɛ!

Murati.—Ndaɢti zotni, ɢkoni ndɛpɛr tendat t'ueja. M'urandue mjaft kryet. Due me u-qetɛsuam pakɛ. (Muzaɢit). Tyj o Muzaɢ po tɛ vê barrɛn qi tɛ keɢ kujdes e tɛ çojɢ djalin Kastriot ndɛ kryeqytet tɛ-vet.

Muzaɢi. — Ka me u-çuam me ŋi ruejtje tɛ-maðe

Murati. — Бe ŋi fjalɛ; a je i-siguruam mirɛ qi e vranɛ Skɛnder Beun?

Muzaɢi. — Po, Maðɛniɛ, i kam marrɛ krahun e-vet.

Murati. — Fort mirɛ. Ler-mɛ vetɛm. (Dalin tɛ-ɡiðɛ).

BACKƐNDEJA VI.

Murati i-vetɛm.

Murati, dyke nxjerrun çaλmɛn, kunorɛn e 'tij. — Kɛjo kunorɛ âɢt mjaft e-randɛ! (dyke uɢtrimɛ mbɛ ŋi kanape). Ky puɢim i-pakɛ ka me mɛ pɛrtɛrimɛ fuqiɛn. Skɛnder Beu ka vdekun, kam me fjetun i-qetɛ pa ndoŋi frikɛ. (Flen, — Puɢim — Potere prej sɛ-largu; zana tɛ-ndryɢme, britje mâ t' afɛrme); ndiɡohet: (Traðɛtiɛ armatosuni!) Murati dyke u-zɡuam: Ç' ka atje?.. Pɛrse ɡiðɛ kɛto britme?.. (Bɛrtitje: Armatosni! mâ t'afɛrme)

BACKƐNDEJA VII.

Murati, Muzaɢi.

Muzaɢi, dyke ecun me tɛ ɢpejtɛ — Maðɛniɛ! i u-vɛrsyλɛn uɢtɛrores; qe tɛ-kriɢtenɛt!

Murati. — Cko e zɡoi Zotnijt. urðɛnoni t' i bien trumbetɛs (Muzaɢi del). Maλkim!... u-kujtueɢ!.. Kɛjo letra e Moisiut... ku âɢt?.. Ç'e bana? (I vjen ndɛr ment.) Oh! atje.. ndɛn masɛt. (E merr ðe e kɛndon) „Skɛnder Beu rron!" Ah! Muzaɢ, ti mɛ ðe qi e more krahun e djaðtɛ tɛ tij e qi âɢt i-vdekun! Traðɛtiɛ! traðɛtiɛ! (Dyke kɛnduam.) „Nesɛr pɛrpara

se tɛ gɛðijɛ ka me i u-vɛrsuʎɛn uɕtɛrores dyke pasun ndɛrment tɛ ɕpɛtojɛ djalin Ames, tɛ puɕtojɛ Muzaɕin e tà ɕtɛrngojɛ qi t' i japi ɳi ferman pɛr me u-quejtun Sundimtar i Krujɛs qi tɛ çojɛ mbɛ kambɛ giðɛ Cqipniɛn e tɛ kunorɛzojɛ atje tɛ nipin e 'tij". Traðɛtiɛ! traðɛtiɛ! Ku âɕt Muzaɕi? Qe, po vjen. (Dyke qɛɕun). Ah! ah! Skɛnder Bej ndɛ qoftɛ se sot ke me qenɛ mundɛs, kam me vdekun i-kɛnaqun, por, ti s'ke me e mbaruam as pakɛ qɛʎimin t' and.

Muzaɕi, dyke ecun me rendɛ). — Ikni; ɕpɛtoni vehten se ju a mbirini Skɛnder Beu!

Murati, dyke nxjerrun ɕpatɛn. — Ah! traðɛtor, Skɛnder Beu rron ende! Cpɛto ti pra vehten t'ande. (Dyke ngritun ɕpatɛn). Vdis, o i mjerɛ!

Muzaɕi, i largohet sjeʎjɛs sɛ-parɛ ðe bije ndɛ ɓûj e ðɛrret. — Mɛɕirɛ!

Murati. — S' ka ðimsɛniɛ pɛr traðɛtorin. (Ngren ɕpatɛn e 'tij).

BAƆKƐNDEJA VIII.

Murati, Muzaɕi, Skɛnder Beu, Tamisi.

Murati, me ɕpatɛt i matet Skɛnder Beut — Ah! (Murati prapson Tamisi çarmatos Muzaɕin ðe e merr rrop).

Skɛnder Beu, çarmatos Suâtanin. — Ep-mɛ-ni armɛt t'ueja, ju kam rop.

Murati, veçan. — Mɛ pɛlqen mâ tepɛr t' ju jap armɛt se nesɛr fati munt tɛ mɛ vijɛ pɛr-sɛ-ri. (I jep ɕpatɛn.)

Skɛnder Beu, Tamisit. — Kini kujdes robit, kemi me pasun nevojɛn e 'tija.

Tamisi. — Kini besim mbɛ mue. (E drejton mbɛ tɛ-djaðtɛt):

Skɛnder Beu. — Ndaɕti Muzaɕ kemi fjal' e kuvênt eja tɛ rrimɛ ndɛ kɛtɛ masɛ.

Muzaɕi, (uɳet). — Ç' kɛrkon prej meje?

Skɛnder Beu. — Ði ferman qi tɛ mɛ emɛnojɛ Sundimtar tɛ Krujɛs.

Muzaɕi. — Por, Zotniɛ....

Skɛnder Beu. — A ke ndoɳi dyɕim? (Dyke nxjerrun shpatɛn e-vet e dyke e mbɛstetun mbi krahɛnuerin e Muzaɕit. Qe ke kam mɛ tɛ humbun fare. Bindu, ose vdis.

Muzaɕi. — Po, bindem, Zotniɛ.

BACKENDEJA IX.

Tɛ Parɛt. Moisiu. mbasandaj **Tamisi. Jonimi.**

Moisiu, dyke hymɛ mpɛefas. — Tyrqit janɛ dyke ikun! Vaλ kanɛ me e ɕetun Muratin? (Dyke pamɛ Skɛnder Beun). Skɛnder Beu qenɛka kɛtu endɛ! Puna humbi e-giðɛ! Jo! ɳi letrɛ Sundimtarit tɛ Krujɛs. (Del pa u-pamɛ prej t'jerɛvet).

Skɛnder Beu, Muzaɕit. — Mirɛ, ɕpejto e vulose me vulɛn e SuΛtanit.

Muzaɕi, e vulos. — Qe zotniɛ. (I jep fermanin).

Skɛnder Beu. — Ndaɕti ðuej-mɛ ç'u-bâ djaloɕi Ames? Ku âɕt? (Tamisi hyn.)

Muzaɕi. — Ndɛ Krujɛ.

Skɛnder Beu. — Ndɛ Krujɛ?

Muzaɕi. — Murati urðɛnoi tâ çojmɛ atje pɛr me e bamɛ ðeror ndɛ ɕeɕt tɛ pɛrbotɛɕɛm.

Skɛnder Beu. — Ndalojeni o Perɛndi mundimin e 'tij. (Ctrihet i-pa-fuqiɛɛm ndɛ ɳi kanapè).

Tamisi, ɳi ɛkon tɛ ɛohi nga fundi. — Mos po na ikin tɛ-kriɕtenɛt? po ɕof ɳi livizje mbɛ kɛtɛ anɛ.

Jonimi, dyke hymɛ. — Tyrqit po nisen tɛ vɛrsuΛen, tɛ-kriɕtenɛt kanɛ me u-ðyem.

Tamisi, Skɛnder Beut. — Ngrihuni o Prens; eani ɕpejt tɛ na jepni mundjen.

Skɛnder Beu. — E ç'vjen tɛ mɛ ðueɕ pɛr mundje mbassi mɛ vdiq ɕpɛresa e-vetɛme pɛr tɛ cilɛn due me rrojtun?

Jonimi, dyke e ɳoftun. — Skɛnder Beu rron! O mɛ-rekuliɛ!

Skɛnder Beu, Tamisit. — Ti Tamis ɕko, e lufto, lenmɛ ɳi minutɛ pɛr me qamɛ tɛ daɕunin Ames, tɛ-cilin s'munt e ɕpɛtova.

Jonimi. — Amesi âɕt i-ɠaʎɛ.

Skɛnder Beu. — Ç' ðue ti?

Jonimi. — Kemi kohɛ ende; munt tâ ɕpɛtoni, Murati ka me ɕkuam vetɛ neɕɛr t' i ɕpojɛ zemrɛn me ɳi ɕigetɛ.

Skɛnder Beu. — Mos -traðɛto! Kuɕ je ti qi enteresoheɕ pɛr fatin e djaloɕit Ames?

Jonimi. — Robi sɛrb qi nuk dɛɕiroi kurrɛ me tɛ vramɛ.

Skɛnder Beu. — Ti je! Fort mirɛ! je i-lirɛ e mbasandaj kam me tɛ pasun si veʎa! (I jep doren)

Jonimi. — Mirɛ, po ngutuni Zotniɛ, ɕpɛtoni tɛ-kriɕtenɛt ɛ mbasandaj fluterоni ndɛ Krujɛ.

(Britje sɛ jaɛtmi: Vdekɛin tɛ-kriɕtenɛt).

Jonimi e **Tamisi.** — Ndiɠoni Zotniɛ!

Skɛnder Beu. — Unɛ Tamis po ɕkoj t' i ndih Hynjaâit, ti rri kɛtu e ruej robɛnit. (Skɛnder Beu del. Jonimi i ɕkon pɛrmbrapa.

Tamisi, (Muzaɕit.) — Θohet sɛ tɛ-dɛnuamit fort pakɛ merren veɕt me ɕɛ ɕoqin. Pɛrandaj pra ɕkoni Muzaɕ e piquni me Suʎtanin âe atje luftoni mirɛ tɛ dy. (Fut Muzaɛin te Suʎtani âe vetɛ rij e pɛrɠon ndɛ portɛt. Britje sɛ jaɛtmi: Skɛnder Beu! Skɛnder Beu!) Ah! ah! Tyrqit e muerɛn veɕ arâjen e 'tij. (Dyke vɛtruam pɛrjaɛta). Ç' fuqiɛ e maðe; qyɕ vret e pret ndɛ mes tɛ kɛti lauzi! Unɛ e ɕoh; e vɛrteta âɕt qi mɛ duket si ɳi Pɛrɛndi lufte. (Kɛðehet prapɛ âe ɠen ɳi letrɛ pɛrâe). Hi letrɛ! e Muzaɕit pa fjalɛ!.... Por unɛ kɛt ɕkrim e ɳof... (E kɛndon). Ah! Suʎtanit i bajnɛ me ditun se Skɛnder Beu u-voð e iku,... âe qenɛka ndɛnɕkruejtun prej Moisiut... prej Moisiut... Kuɕ munt e zente besɛ kɛtɛ gâ?... Traðɛtori Moisi! por, qe... baʎi i 'tij nxin mâ tepɛr se nata... Ç' gâ tɛ-liga mendon ende?... Le tɛ mpɕifemi. (Mpɕifet mbrapa ɳi kurtine).

BACKɛNDEJA X.

Moisiu, Tamisi i-mpɛefun, mbasandaj **Jonimi.**

Moisiu, dyke hymɛ. — Kujt t' i zâ besɛ ndaɕti pɛr me i âanɛ kɛtɛ letrɛ tɛ-re?.. (dyke ɕikuam nga dera mbɛ tɛ majtɛt).

Ah! fat-barëɛsiɛ! Po ɛof ŋi tɛ-ikun liëun mbɛ ŋi ɛtyλɛ, le tâ zgiëim. (Hyn mbɛ tɛ majtɛt).

Tamisi. dyke nxjerrun kryet. — Pa, unɛ s' e paç pamɛ kɛt rop. (Mpɛifet pɛr-sɛ-ri).

Moisiu, dyke arëun me ikɛsin. — Ah!

Ikɛsi. — Po, Suλtani ndɛ vent qi tɛ mɛ japi florij mɛ liëi me hekura.

Moisiu. — Ti kɛtɛ herɛ s' ke pɛr me humbun gâ, unɛ e marr pɛrsipɛr qi ti tɛ baheɛ i-pasun... Na merre kɛtɛ letrɛ ëe çoja Sundimtarit tɛ Krujɛs; ëuej-i qi tâ kɛndojɛ mb' at çast; ɛko, ɛpejt, nxito, merr kalin t'em, mos u-kurse ëe ndɛ qoftɛ se ti ke me sosun hejrɛt, ke me fituem ëesare; nisu, nisu. (E nxierr nper jaɛtɛ e kɛλehet). Amesi s' bahet mbret mâ. (Del).

Tamisi. — dyke i ɛkuam pɛrmbrapa nga dalɛ ëe dyke u-kɛ-ëyem.) — I çmenduni, traëɛtoi mbretin tɛ kuɛɛrinin e-vet! Ç' tɛ baj? Tɛ nxitoj pɛrmbrapa ikɛsit e tâ vras? Por kam frikɛ se Muzaɛi qi ka banɛ fermanin mos ɛpɛtoi e nxiton pɛr ndɛ Krujɛ mbɛ rrugɛ t'jetɛr. Murati s' di gâ mbassi âɛt i-liëun... lor puna âɛt tɛ ɛpɛtoj Cqipniɛn e mbretin t' em... Le tɛ vrasim e le tɛ bajmɛ ëeror Muzaɛin. (Nxierr ɛpatɛn e-vet ëe hyn ndɛ ëomɛt, ndigohet ŋi ëirje.) Ah!

Jonimi, dyke nxituam. — Mâ sɛ fundi u-fitue ëe lufta me anɛ tɛ trimniɛs sɛ Skɛnder Beut.

Tamisi, dyke dalɛ. — Jo ende!

Jonimi. — Ç' ëoni ju?

Tamisi. — Jo, pra jo! Qindro pakɛ kɛtu ëe ruej, me kujdes Muratin. (Del ɛpejt me ɛpatɛ nɛ dorɛ). Ah! Moisi qofɛ i maλkuam!

Jonimi. — Ç' mysterɛ! Ku ɛkoi!

BACKENDEJA XI.

Jani, Jonimi, Skɛnder Beu, Hynjaëi, D' Obysoni, Moisiu, giëɛ uɛtarɛt tɛ-kriɛtenɛ disa robɛn Tyrq mbasandaj **Murati.**

Jani. — Qoftɛ lavdia e Perɛndiɛs! anɛmikɛt u-coptuen. (Hyjnɛ tɛ-giëɛ).

D' Obysoni. — Hynjaðit. — Ç' kemi me i bamε robεnvet?

Tε Γiðε. — T' i u-presim kryet giðεve!

Hynjaði. — Uʊtarε, mjaft ɡak u-derð. Le t' i ruejmε robεnit pεr me i kεmbyem me t' onεt, kεta le t' i çojmε ndε uʊtεroret t' onε.

Jonimi, (Skεndεr Beut.) — Prens, a duhet tε haseni me Suλtanin?

Skεndεr Beu. — Ku âʊt Tamisi qi e ruente?

Jonimi. — Nuk e dij zotniε ka ikun dyke maλkuam Moisiun.

Skεndεr Beu. — A munt tε jetε cmir-keq i kuʊεrinit t' em? ʊεrbεtor i mirε e fatkeq! mε âimset! aji ka me u-kεðyεm pεr-sε-ri. (Moisiut.) Afrohu Moisi; kam besim mbi tyj pεrandaj po tε lâ pεr barrε ruejtjen e Suλtanit; ne po ʊkojmε ndε Krujε; atje duhet marrε âe Suλtani pεrme pamε me syt e-vet mundjen e ati djali tε cilin deʊ me e bamε âeror tε urrejtjes sε 'tija.

Moisiu, veçan. — Oh! fat-barâεsiε e-pa-pritun! Fati po mε vjen pεrsεri

Skεndεr Beu. — Ndaʊti pra uʊtarε ie tε ʊkojmε me tε ʊpejtε pεr me ʊpεtuam mbretin e Ɑqipniεs. Ndε Krujε vetεm mundja ka me qenε e-plottε.

Tε Γiðε. — Ndε Krujε! ndε Krujε! Rrofte Skεndεr Beu! Rrofte Hynjaði!

(Mbyλet scena).

Akti i katrɛt.

Ηi vent i-pɛrmbrendɛɛm i-kiɛɛs sɛ-maðe tɛ-Krujɛs; ndɛ mest tɛ sceneɛs, kunga çveɛun nga giðe sqimat fetare, ðe ngritun pakɛ me dy a tri çaλata ɛkaλe; pɛrpara kunges ηi fron; mbɛ tɛ-majtɛt ɛkaλa e kumoneɛs.

BAƆKƐNDEJA I.

Qeveritari. Pɛr mbi front, **Ruejtɛs. Tamisi.**

Qeveritari. — Le tɛ ɛkojnɛ me kɛrkuam Ipeɛkvin ðe ɛokɛt ndihmɛsit e 'tij. (Dalin dy uɛtarɛ). Po due tɛ mohojnɛ Kriɛtin e 'tyne po mb'at vent ku e aðurojnɛ. Ky mendim qi kam kujtoj se âɛt mjaft i-mirɛ e i-pɛlqyeɛim pɛr me ngritun gyqin t' em ndɛ vent mâ tɛ ɛejtenueɛim tɛ-kiɛɛs sɛ-'tyne.

Ηi Ruejtɛs, dykɛ prumɛ Tamisin. — Po ju bije pɛrpara kɛt uɛtɛr Ɔqiptar i-cili s'ka pakɛ qi vrau ηi Tyrk mbɛ tɛ-hymet tɛ qytetit.

Qeveritari. — Mirɛ, le tâ ruejnɛ ndɛ paλat nger sa tɛ kɛðehem.

Tamisi, veçan. — S'kanɛ me ruejtun ɛum kohɛ. (Dykɛ vumɛ doren mbi krahanuerin e-vet.) I kam kɛtu letrat e Moisiut; Skender Beu mundet me arâun pa frikɛ. (Eçojnɛ)

Ruejtɛsi i 2-tɛ, qeveritarit. — Tɛ kriɛtenɛt por sa mueren veɛt qi kemi me gykuam Ipeɛkvin e Zotnijt u-nisɛn e po vijnɛ tɛ-giðe pɛr me vdekun baɛkɛ me 'tá.

Qeveritari. — A kanɛ armɛ?

Ruejtɛsi i 2-tɛ. — Jo Zotniɛ; qe po vijnɛ mbrapa tɛ burgosunvet.

Qeveritari. — Aji laus, ka kurajon e drangoit ðe e len vehten tɛ ðeret me butɛsinɛn e qengit. (Dy ruejtɛsve). Ɔkoni me kɛrkuam djaloɛin Ames Kastriotin, mundimi i tɛ-cilit... i ɛtiu ηi frikɛ tɛ-maðe; Murati s' ka me u-vonuam, ka me arâun ɛpejt (Dalin dy ruejtɛs).

BACKƐNDEJA II.

Qeveritari, Dukaɡini, Ruejtɛs, Ipeɢkvi, Zotnij Cqiptarɛ, tɛ burgosunit, Laus.

Dukaɡini, Ariamnitit — Barbariɛ! mbrenda ndɛ kiɢɛt t'onɛ tɛ-ɢejtɛnueɢme!

Ariamniti. — I pa besi! Ka hymɛ e po rrij mbi tribunɛn t' onɛ tɛ-ɢejtɛ. Vijnɛ tɛ burgosunit t'jerɛ mbasandaj ɑ̈e Ipeɢkvi tɛ-cilit lauzi i ɡunɛzohet e i puɑ̈ dorɛn. Ruejtɛsit rrahin tɛ kriɢtenɛt pɛr me i larguam s' andejmi).

Ipeɢkvi, ruejtɛsvet me butɛsiɛ. — E pɛrse i rrifni? Mos i ndaloni aspakɛ, i lini tɛ-lirɛ tɛ vijnɛ tek unɛ tɛ-ɡiɑ̈ɛ. Kɛta janɛ fɛmijt e mij. (Ipeɢkvi i bekon ɡiɑ̈ɛŋi e u jep dorɛn qi t'jâ puɑ̈in).

Qeveritari. — Liɑ̈-e-ni kɛt plak, kɛt kobimtar tɛ lauzit.

Ipeɢkvi. — Ky laus âɢt i Perɛndiɛs, jam sigur qi as ŋi fuqiɛ nuk do munt tâ tremi e nuk do tâ theki e tâ pɛrtheki.

Lauzi. — Qeveritar, ne jemi Cqiptarɛ tɛ-kriɢtenɛ.

Qeveritari. — E ç'kɛrkoni o ju tɛ-mjerɛ?

Ɨani nga lauzi. — Çlirona Ipeɢkvin t'onɛ ose vrana kɛtu tɛ-ɡiɑ̈ɛ baɢkɛ me 'tɛ́.

Tɛ Γiɑ̈ɛ. — Po! vɛrtet! Kemi me vdekun tɛ-ɡiɑ̈ɛ.

Qeveritari. — Athere pɛrse vruʎoni kɛtu si tɛ çmendun. A nuk keni mâ ɑ̈ika ose helm ndɛ pɛr ɢtɛpiat t'ueja? A s' ka mâ ndɛ Cqipniɛ ɢpeʎa pa funt qi tɛ huɑ̈eni atje e tɛ gremiseni?

Tɛ Γiɑ̈ɛ. — Çlirona Ipeɢkvin t'onɛ.

Qeveritari, veçan. — Nuk di ɑ̈e unɛ ç' t'i baj ɡiɑ̈ɛ kɛti lauzi?

BACKƐNDEJA III.

Tɛ Parɛt, Skɛnder Beu, Moisiu, Jonimi.

Jonimi. — Bani vent Qeveritarit!

Qeveritari. — Ah! (Veçan.) Skɛnder Beu!

Skɛnder Beu, i afrohet, e pɛrɢɛndet ɑ̈e i dɛften letrat e-veta. Qɛveritari i kɛndon me zâ tɛ uŋɛt.

Moisiu, veçan. — Mjer! mjer! Qeveritari nuk pasɛka

marrɛ vɛɢt gâ. Murati ende s' ka arâun ; nuk ditɛka kurrgâ ! Fat-keqɛsiɛ ! Kɛɢtû qenɛka âânɛ ! (Del).

Qeveritari. — Le tɛ bahet daɢunimi i Suʎtanit. Na ɢejat e qeverimit t' em. (I jep tivenin âe medaljen qi ka varun ndɛ qafɛ. Skɛnder Beu i mer âe i vɛɢ dyke i ndifun Jonimi. Qeveritari flet:) Kɛtu po ɢifni pɛrpara juɢ ɳi ɢumɛsiɛ Ɔqiptarɛɢ e tɛkriɢtenɛɢ tɛ cilɛt âɛrrasin se duen tɛ vdesin.

Skɛnder Beu. — Jam fat-barâɛ qi erâa kɛtu e i-a mbɛrina ɳi kɛso pɛrâurjeje.

Qeveritari. — Ndaɢti ɢpejt ɢkuen pɛr me prumɛ prensin e-ri Ɔqiptar, tɛ cilin kɛta e dojɢin pɛr mbret tɛ tyne.

Skɛnder Beu. — Ames Kastrioti ?

Qeveritari. — Duhet tɛ vritet pɛrpara kɛtyneve.

Skɛnder Beu. — E dij ; Suʎtani donte me i a ɢpuam zemrɛn vetɛ, por mbassi nuk erâi e kam unɛ pra detyrɛ tɛ mbaroj kɛt urâɛn. (Ruejtɛsvet) Ɔkoni o uɢtarɛ mbrapa Qeveritarit t' uej tɛ-vjetɛr, me kɛtɛ i bani ɳi ndɛrɛ qi i a detyroni.

Qeveritari. — E qyɢ keni me mbetun kɛɢtu vetɛm ! a s' keni frikɛ . . . ?

Skɛnder Beu, dyke qeɢun — Ç' frikɛ ka me pasun ɳi sqyfter rreâuam prej puʎumbaɢ ? (Qeveritari del, ruejtɛsit i ɢkojnɛ pɛrmbrapa. — Jonimit.) Ɔko e dil pɛrpara Amesit âe âuej-i qi tɛ jepet ndɛr duer t' ueja. (Vjen nga dalɛ âe rrij pɛrmbi tribunɛn)

Skɛnder Beu. — Doni Ɔqiptarɛ ! me mohuam feɛn e vjetɛr ?

Tɛ giâɛ. — Kurrɛ, kurrɛ !

Skɛnder Beu. — Doni me ɢtimɛ lirɛn t' ûej ndɛ zgeâɛt tɛ Suʎtanit ?

Tɛ giâɛ. — Mos e âantɛ Pɛrɛndia ! kurrɛ, kurrɛ !

Skɛnder Beu. — Doni me rritun grât e gocat t' ueja pɛr paʎatln e tij ?

Ipeɢkvi. — Por, ti kuɢ je, qi na ban kɛto pyetje ?

BAƆKƐNDEJA IV.

Tɛ parɛt. Amesi. Jonimi.

Jonimi, dyke hymɛ me Amesin. — Qe.

Amesi. — Skɛnder Beu ! (Skɛnder Beu zbret me tɛ-ɢpejtɛ.)

Skɛnder Beu. — Ames!

Amesi. — Im unq. (Pɛrqafohen.)

Tɛ Fiðɛ. — Skɛnder Beu!.

Ipeɕkvi. — Vjen pɛr me na ɕpɛtuam!

Tɛ giðɛ. — Rroftɛ Skɛnder Beu! (Tɛ vjetɛrit u a deftejnɛ me giɛt mâ tɛ rijvet.)

Skɛnder Beu. — Po, Skɛnder Beu qi ju pɛrqafon tɛ giðɛ dyke pɛrqafuam ɕejtin Ipeɕkvin t' onɛ. (ɕkon qi t'a perqafoje por ndalon me ɲi herɛ.) Por jo, buzɛt e mija janɛ tɛ-ndyta, duert e mija kanɛ punuam kundrɛ detyravet tɛ-mija tɛɕejta. (Huð çaλmɛn e vet.) Lark meje kɛto ɕeja tɛ turpit t' em. (Huð ɕpatɛn e vet.) Lark meje kɛjo armɛ e frikɛɕme qi i ka ɕɛrbyem kaqɛ kohɛ e kaqɛ mirɛ tiranit tɛ-mamðeut t' em, vrasɛsit tɛ vɛλɛzɛnvet tɛ-mij. (Huðet e bije mbi gujɛt e Ipeɕkvit.) Ndje-mɛ o em-At!

Ipeɕkvi. — I ndjyem qofɛ biri im. (E pɛrqafon.)

Skɛnder Beu. — Ndaɕti pra, ne, si bijt e Ilirijvet, le tɛ dɛftehemi tɛ zot't pɛr çdo punɛ qi na lanɛ etnit t' onɛ, le tɛ tundim zgeðɛn e Asiɛs qi para-arðɛsit t' onɛ e mundɛn kaqɛ herɛ. Ɔqipɛtarɛ doni me qenɛ tɛ lirɛ?

Tɛ giðɛ. — Duam! duam!

Skɛnder Beu, dyke marɛ Amesin afɛr vehtes. — Eh! ndaɕti ju pɛranoptoj mbretin t' uej; pɛrɕendeteni kɛtɛ ɕeɲen e kombɛsisɛ s' uej e tɛ vetɛqeverimit.

Tɛ giðɛ. — Rroftɛ Ames Kastrioti!

Ipeɕkvi, qi ka ɕkuam me marɛ ɲi ɕpatɛ ndɛn Tribunen e ɕejtɛ. — Qe ɕpata e atit t' uej!

Skɛnder Beu, bije ndɛ guj. — Oh! falem nderjes Em At. (Tɛ giðɛve) Ɔqiptarɛ, qe, kujtimi i-vetɛm i átit t' em. Flamarin t' onɛ kudo qi t'a ɕihni tɛ valojɛ ndɛ erɛt, dijeni se atje âɕt ðe komandani juej me kɛtɛ ɕpatɛ nɛ dorɛ; atje, atje pra vruλoni ðe eani qi tɛ mbɛliðemi rreð e qark flá murit t' onɛ e tɛ ɕpɛtojmɛ atðeun t' onɛ tɛ daɕun nga ðojt e nga zgeða e tyrqvet barbarɛ!

Tɛ giðɛ. — Perɛndia na e pruftɛ mbarɛ!

Skɛnder Beu. — Armatosuni pra!

Tɛ giðɛ. — Po ɕkojmɛ. (Bajnɛ sikur dalin.)

BACKENDEJA V.

Te paret, Tamisi.

Tamisi, dyke ecun me te epejte. — Prens, ju traðetuen! Qe qeveritari qi po vjen me giđ uetrien fuqien e 'tij; Murati âet mbi kryet te 'tyne. Uetaret me lâne te-vetem qi çike here ðe keetu mezi u-voðee nga paλati ku iejam i burgosun.

Skender Beu. — Laft mbe Perendien qi i bani me nxjerrun friken e 'tyne aqe te maðe! Ata po vijne me kambet e veta per me i bame baλe epatavet t'ona. Sa per Muratin ðaete Perendia t'a geje nder mjet asaje eumesie. Eani mbas meje, zotnij te-nderegem

Ariamniti. — Por, ne jemi pa arme.

Skender Beu. — Ju keni me marre armet e atyneve qi kane me rane te-paren here prej epates s' eme.

Tamisi. — Kuximi i juej me duket sikur po ju kobon: anmiket jane dy mije, keni me u-vrame perpara se te prieni kete eumesie.

Skender Beu. — Mos u-friko as pak, jà u lajmova Hynjaðit e d' Obysonit qi ginden me uetaret e mij nde pyλt te Irkanojt.

Tamisi. — Mbas kujt?

Skender Beu. — Mbas Moisiut. Por, qe, anemiket, Perendia na qofte ndihmes! (Ipeekvit) Kujdesuni per ket djal (E perqafon.)

Amesi. — O ungi i em!

Skender Beu. — Mbas meje Cqiptare! vdekje nder Tyrqit! (Del.)

Te giðe, dyke i ekuam per-mbrapa. — Vdekje, vdekje nder Tyrqit!

Tamisi, dyke perplasun kamben. — Moisiu! (Mbetet i hutuam)

Aleksi, veçan. — Moisiu! O Perendie! ka me i rrefyem te giða.

Ipeekvi. — Cpeto-na Perendie!

Tamisi. — Nuk di, ndaeti ç' duhet me bame?

Aleksi, dyke u-keðyem nga an' e kumontores. — Nde qofte

se kuxoj me u-nisun kɛndej, kam me ɕkuam drejtɛ tek Hynjaði.

Tamisi, dyke ɕkuam nga dera. — Si me ranɛ pɛrmes kɛsaj ɕumɛsie Tyrqiɕ?

Aleksi. — Mjeri unɛ jam ɕum i-vogɛl, Hynjaði s' ka me mɛ ɳoftun.

Tamisi. — Le tɛ ɕkoj tɛ vdes pranɛ Skɛnder Beut.

Aleksi. — Mirɛ, po me kɛtɛ uɕtar . . . .

Tamisi. — Qoftɛ maλkuam Moisiu! (Dalin me nxitim.)

Amesi, dyke ɕikuam ndɛ fund. — Ç' tɛ sjeλuna tɛ-forta e tɛ frikɕime lɛɕon Skɛnder Beu e Ariamniti! Qenɛkan mjaft zotnij t' armatosun.

Ipeɕkvi. — Le t' i lutemi Perɛndiɛs pɛr me u ðanɛ fuqiɛn e Baviðit e tɛ Samsonit.

(Lutje nxjerun nga *Guillaume Tell-i.)*

Tin o ɕpres' e tɛ dobɛtit e t' ngratit,
Tin ndihmo-na sot Mproɳ' e Perɛndiɛɕme;
Tin ɕpetona nga planet e barbarit,
Nga kɛjo zɸeðɛ qɛ mbetɛ ɕkret' e-pa-fuqiɛɕme
Θyej-i pɛrmbysi ɕpagimet e zuzarit,
Anɛmikvet t' onɛ epu datɛn mâ t' frik'ɕme,
Vetɛm trimin t' onɛ mpro-na; kij ðims'nijɛ,
Trimin qi po vdes pɛr atðeun e 'tijɛ.

BAƇKƐNDEJA IV

Tɛ parɛt. Skɛnder Beu, ɕumɛsie **Ɑqiptarɛɕ,** mbasandaj **Murati. Uɕtarɛ Tyrq.**

Amesi. — O Perɛndiɛ!

Ipeɕkvi. — Ç' ke biri i em?

Amesi. — Paɕɛ Skɛnder Beun qi ra ndaɕti pɛrðe i plagosun ndɛ kryet.

Ipeɕkvi. — O Perɛndiɛ! Tɛ besojmɛ se mbaskɛndaj s' keni me na ðanɛ ndihmɛ ndɛ kɛto kohɛ tɛ rezikɕme? (Ɑqiptarɛt sjeλin Skɛnder Beun ðe e ɛtrijnɛ poɛtɛ tribunɛs sɛ ɛjtɛ; Ipeɕkvi i hek helmen ðe uɳet pranɛ tij,) S' ka gâ fare, i ka ranɛ likɕtia.

Amesi, mbɛ tɛ-majtɛt — Zotnijt po ðyhen; Tyrqit po afrohen.

Ipeɕkvi. — O Perɛndiɛ! ɕpɛtoni lauzin t' uej. (Ariamniti ðe zotnijt prapsen dyke luftuam; vijnɛ pɛr me siguruam vendin ku âɛt ɛtrimɛ Skɛnder Beu i-likɛtuam.)

Murati ðe Tyrqit. — Mundje! vdekje ndɛr Ɔqiptarɛt! (Duken porsa hyjnɛ ndɛ scenɛt.)

Murati. — Tiðɛ pɛrpjekjet t' ueja janɛ pa ndoɳi farɛ dobie; mos kundrɛɕtohuni mbɛ tɛ-kotɛ por na jepni armɛt ðe Skɛnder Beun.

Ariamniti. — Kurrɛ!

Murati. — Na jepni traðɛtorin e ndɛ mos keni me u-priɕun baɕkɛ me 'tɛ.

Tɛ giðɛ. — Fort mirɛ! Mos ndaloni as pakɛ, munt tɛ na sieÂni e munt tɛ na bani çdo sent qi ju vjen pɛrment.

Murati. — O burrani uɕtarɛ! (Britje tɛ lauzit dyke ɛkuam nga kumontoreja. — Tyrqit tɛ-habitun qindrojnɛ ðe prapsen. — Hyjnɛ Ɔqiptarɛt nga an' e djaðtɛ.)

BAƆKƐNDEJA VII.

Tɛ Parɛt, Jani, d' Obysoni, Hynjaði, Uɕtarɛ tɛ Huej e Ɔqiptarɛ.

Jan Kapistrani. — O burrani uɕtarɛ, qe anɛmikɛt t'onɛ. (Vɛrsulet mbi 'tá d' Obysoni me uɕtarɛt. Turqit ikin, Zotnijt t' armatosun ðɛrrasin: Vdekje, ndɛr Tyrqit!)

Amesi. — Tyrqvet po u bijnɛ ðe nga ɕpina.

Aleksi. — Jan tɛ qarkuam mbɛ tɛ-katrɛ anɛt.

Skɛnder Beu, dyke arâ ndɛrment. — Ku janɛ anɛmikɛt? (Potere). Helmeja eme. (Ipeɕkvi i a jep; Skɛnder Beu del, ðe lauzi i ɛkon pɛrmbrapa; ndigohen: Mundije! Vdekje ndɛr Tyrqit tɛ-pabesɛ!)

Ipeɕkvi. — Po e ɕof se kɛtɛ dɛɕiron ðe Perɛndia vetɛ, le tɛ ɕkojmɛ pra me kɛrkuam kunorɛn e Kastriotit tɛ-cilen e kam mpɛɕefun ndɛ ɳi vent tɛ kɛsajɛ kiɕe ndɛr mjet ɕum âîamandeve tɛ-çmueɕɛm. Kɛjo kunorɛ duhet tɛ jetɛ sqima e parɛ e kɛsajɛ dite ðe e-pɛrmendun pɛr giðɛɳi (Del mbɛ tɛ-djaðtɛt).

AMES REPOS KASTRIOTI.

BKSH

BAGKƐNDEJA VIII.

Amesi, dyke u-lutun ndɛ tribunɛt tɛ ɛejtɛ, **Murati**, dykɛ kɛrkuam Amesin, **Moisiu**, **Ipeɛkvi.**

Murati. — Qyteti u-ba i yti Skɛnder bej, por ky djal âɛt i emi. (I sieλ me ðiken e 'tij.) Ji dɛɛmor ndaɛti mbassi e kɛrkove vetɛ. (Amesi lɛɛon ηi britje ndɛ krahanuer tɛ Ipeɛkvit i-cili vjen me ndɛn kresɛ e me ηi kunorɛ) Tyj o plak po tâ fal jetɛn pɛr me î dɛftyem Skɛnder Beut qyɛ Suλtani e muer ɛpagimin e 'tij.

Moisiu, dykɛ nxituam. — Kɛndej Suλtani i em kɛndej: ηi derɛ ka mbetun e hapɛt. Ɛkoni t' i jepni kurajo mâ tepɛr uɛtarɛvet t'uej; ndoðja juej atje, uɛtarɛt ka me i ndezun pɛrsɛri (Dalin tɛ-dy).

Ipeɛkvi. — Ah! i-daɛuni djal! Vdiq! unɛ po i baje gati kunorɛn e mbretniɛs sɛ ðeut, Perɛndia qi e bani dɛɛmor i ða kunorɛn e mbretniɛs sɛ qieλit.

Moisiu, dykɛ hymɛ i egɛrsuam. — Fat i-keq! Suλtani iku, tɛ giðɛ mɛ rrejtɛn e mɛ çpabesɛn. Ç'farɛ fitimi pɑɛ nga giðɛ keto faje qi bana?.. O fat i-djaλzuam qi mɛ priɛe giðɛ planet dykɛ mɛ ɛurmuam kaqɛ tepɛr. Skɛnder Beu ndaɛti ka me arðun mundɛs.. aji nuk e di pa-besɛniɛn t' eme, ç 'tɛ baj t' i dal ndɛr sy a po t' iki ku syt kambɛt?... Ku tɛ ɛkoj? Ku tɛ mpɛifem? po t' i lutem e t' i kɛrkoj ndjesɛn e 'tjj? Γaku i em rrieð ndɛr dejet e 'tij... Qyɛ unɛ ndɛr kambɛt e 'tij e aji ndɛ front!.. Oh! kurrɛ! kurrɛ!... Ah! vdekja vdekje mâ me nder e faqe-barðɛ! Jo, tɛ-giðɛ mɛ lânɛ tɛ-vetem... Ndizuni e zgohuni pɛrsɛri pra ju ndjeηat e çmirkeqɛsiɛs s'eme. Frymɛso-mɛ o dɛɛprim... Po, mâ mirɛ me vdekun, por baɛkɛ me anɛmikun t' em.... Eja e ndih-mɛ, o djaλ; aji le t' api ɛpirtin pɛrpara meje ðe athere unɛ le tɛ jem i yti.. Tek unɛ! tek unɛ! eani driðtime tɛ-Skɛterrɛs.

BAGKƐNDEJA IX

Po Ata, Aleksi, Lauzi.

Lauzi. — Traðɛtor! traðɛtor!

Moisiu, i hutuam. Ç'ka e ç'kɛrkon prej meje ky laus?

Aleksi. — Po, po, aji vetɛ âɢt qi na bani tɛ epemi ndɛr duer tɛ Qeveritarit.

Tɛ Γiâɛ, dyke zanɛ Moisiun — Vdekje, vdekje kɛti traâɛtori!

Aleksi. — Lypset t'a grémisim.

Ηi zâ. — Lypset tâ vrasim me gurɛ e tâ coptojmɛ nga naltɛsina e kumontores.

Tɛ Γiâɛ, dyke e tɛrhekun. — Po, po, ndɛ kumontoret.

BAƆKƐNDEJA X

Jonimi, Plaku, Djali. Ipeɢkvi, Amesi i-vdekun.

Jonimi, dyke hymɛ gen t-'jtatin e tɛ-birin ndɛrmjet lauzit qi qindrojsin ndɛ funt; nxiton drejt atyneve. — Ati im!

Plaku. — Biri im. (Pɛrqafohen).

Djali, dyke u-huâun ndɛ krahanuer tɛ Jonimit. — Ati im!

Jonimi. — Djali im! (E pɛrqafohen).

Ipeɢkvi, dy ŋɛrɛsve nga lauzi. — Sîeλni kɛtu fronin e tɛ vdekunit; unɛ po i marr dafinɛn e dɛɢmorɛvet. (Kɛput ŋi dafinɛ nga tribun' e ɢejtɛ)

Jonimi, dyke u-afruam. — Por, unɛ ç'jam dyke pamɛ kɛtu? Amesi i-vramɛ!

Djali. — Prensi i-ri qi muer pɛrsipɛr mprojtjen t'onɛ e na ɢpɛtoi jetɛn!

Plaku. — Kɛtɛ punɛ tɛ-mirɛ, Perɛndja vetɛm i a ɢpagoftɛ ndɛ mbretniɛt tɛ qieλit!

(Dy vetɛ nga lauzi sjeλin fronin e tɛ vdekunit Jonimi âɛ plaku marriu e venɛ atje ɢtatin e Amesit. Ipeɢkvi vê ndɛrmjet duervet tɛ 'tij dafinɛn e dɛɢmorɛvet).

BAƆKENDEJA XI.

Tɛ Parɛt, Skɛnder Reu, Jani, Hynjaâi, Tamisi, Uɢtarɛ.

Jan Kapistrani. — Le tɛ ɢkojmɛ dyke lavduruam Pe rɛndiɛn. (Dyke pamɛ Amesin). Kuɢ âɢt ky djal!?

Ipeɢkvi — Γunɛzoni! Ky âɢt ɢtati i ŋi dɛɢmori. (Bijen mbɛ ŋuj tɛ-giâɛ; uɢtarɛt hyjnɛ e rriɛɢtohen rreâ e qark dɛɢmorit).

Skɛnder Beu, dyke hymɛ prapset ɳi hapɛ, ɕikon me iãɛniɛ tɛ-maãe ɳef Amesin ãe liɕon ɳi britje.—Ames! (Huãet me ɲxitim pɛr mbi ɛtatin, e ɛtɛrngon ãe e puɛton ndɛ krahanuɛr, mbasandaj dyke u-ngri-tun e dyke e vɛrejtun me ɳi habitje e maʎɳim.) Ames! U-mbarue ãe kɛjo punɛ! na ngau ãe kɛjo fat-keqɛsiɛ. Dora jote, akuʎ e ftohɛt, t'emen nuk po e ɕtɛrngon mâ... buzɛt t'ueja tɛ-ngri-me s' kanɛ me m' u-pɛrgegun mâ, ãe zemra jote e-kuʎuame e naive puɕoi sɛ-rrahuni... (Dyke u kɛdyem nga Ipeɕkvi). Por, cili qe aji qi e vrau dyke ju futun kaqɛ afɛr?

Ipeɕkvi. — Suʎtani vetɛ.

Skɛnder Beu. — Murati?

Ipeɕkvi. — I pimɛ nga zemrimi, ka arãun tek djali me marrɛ ɕpagimin e priɕjes e tɛ pa-turpsiɛs sɛ-vet. E vrau pa marrɛ unɛ masat e nevojɛɕme.

Skɛnder Beu. — E ku âɕt ndaɕti?

Ipeɕkvi. — Iku me ndihmɛn e Moisiut.

Skɛnder Beu. — E paɕ traãɛtorin kur po e-mundonte lauzi ndɛ kulmin e kumontores. Por, sa pɛr tyj, o Murat, s' ka dyɕim se tiu kur-do ke me qenɛ i-mɛniɕɛm pɛrpara meje. Po, kam me tɛ ɕetun, sa pɛr kɛtɛ nam me t' u-futun ngɛr ndɛ paʎat tɛ Adrinopojɛs. Ɔpata ime ka me ɕpumɛ ar-myrɛn t'ande e ka me t' u-ʒytun ngɛr ndɛ zemɛr ku ka me u-ɳomɛ me ɕakun t'ant. (Uɛtarɛvet). Afrohuni tɛ-giãɛ. Hynjaã, emɛnomɛ ɳi kalorɛs. (Bije ndɛ ɕuj).

Hynjaãi. (dyke i sjeʎun krahvet me ɛpatɛn e vet). — Mb'-emɛnit tɛ Pɛrɛndiɛs tɛ luftavet po tɛ quej kalorɛs. (E ngre ãe e pɛrqafon). Le tɛ jemi vɛʎezɛn.

Ipeɕkvi, dyke vumɛ pɛrmbi kryet t' Amesit ɳi kunorɛ me tran-dafila tɛ kuq tɛ-cilɛn i a bije ɳi djal. — Tyj o djal, na kunorɛn e dɛɕmorɛvet qi dɛɕirojɛɕ fort!

Jan Kapistrani. — Eja Skɛnder Bej me marrɛ nga dora e delegatit tɛ Papɛs kunorɛn e mbretniɛs s' uej.

Skɛnder Beu. — Po e poltis kɛtɛ kunorɛ hekurore ɳyem me ɕak tɛ dɛɕmorɛvet (Bije ndɛ ɕuj, i vɛɕin rrobɛn mbret-nore ãe Jani e kunorɛzon).

Jani. — Cpɛtim, fitim, e mundje `pastɛ kur-do Skɛnder Beu i-cili sot kunorɛzohet prej dorɛs sɛ Perɛndiɛs.

Tɛ Fiðɛ. — Rroftɛ Skɛnder Beu! Rroftɛ uɕtria e 'tij mundɛse!

Skɛnder Beu, dyke qindruam mbrapa ɕtatit tɛ Amesit — Ndaɕti afrohuni giðɛ ju o kalorɛs e luftɛtarɛ, afrohuni ɕtatit tɛ ɕejtnueɕim tɛ kɛti djali dɛɕmor, pɛr me bamɛ beɛ sɛbaɕku, se ne Cqiptarɛt sot e mbaskɛndaj kemi me pasun anmikɛsiɛ e luftɛ tɛ pɛrjetɛɕme kundrɛ Muratit e arðuroɳɛsvet tɛ 'tij.

F U N T.

Tɛ drejtat e pɛrsɛri ɕtypjes tɛ kɛsaj libre i ruan ɕtypɛɕkroɳa **„Mbroðɛsija“.**

BKSH

ГЕРГ КАSТРІОТІ — SKENDER BEU.
1404 — 1467.

BKSH

BKSH

BKSI

PKSH

Kuston 1 fr. (5 groe).

BKSH